

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ İLE BAZI ÖĞRETMEN
ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKA VE MUTLULUKLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Emre Ozan TINGAZ

Ankara
Aralık, 2013

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ İLE BAZI ÖĞRETMEN
ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKA VE MUTLULUKLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emre Ozan TİNGAZ

Danışman: Doç.Dr. Muhsin HAZAR

Ankara
Aralık, 2013

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Emre Ozan TİNGAZ'ın "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği İle Bazı Öğretmen Adaylarının Duygusal Zeka ve Mutluluklarının Karşılaştırılması" başlıklı tezi 17/01/2014 tarihinde, jürimiz tarafından Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan (Tez Danışmanı): Doç.Dr. Muhsin HAZAR

.....

Üye: Doç.Dr. Ekrem Levent İLHAN

.....

Üye: Yrd.Doç.Dr. Hakan SUNAY

.....

ÖN SÖZ

Araştırmam boyunca yardımlarını esirgemeyen, bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan saygıdeğer hocam ve tez danışmanım Doç.Dr. Muhsin HAZAR'a sonsuz teşekkürler. Hayatım boyunca, her zaman bana destek olan aileme sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Araştırma sürecinde yardımlarını esirgemeyen tüm Gazi Üniversitesi çalışanlarına ve öğrencilerine teşekkürler.

Emre Ozan TINGAZ

Aralık, 2013

ÖZET

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ İLE BAZI ÖĞRETMEN ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKA VE MUTLULUKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

TİNGAZ, Emre Ozan

Yüksek Lisans, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Muhsin HAZAR

ARALIK-2013, 66 sayfa

Bu araştırmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Müzik Eğitimi ve Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören öğrencilerinin duygusal zeka ve mutluluklarının karşılaştırılmasıdır.

İlişkisel tarama modeli örnek alınarak yapılan çalışmada, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Müzik Eğitimi ve Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında 2013-2014 eğitim öğretim yılları arasında öğrenim gören öğrenciler, örneklem olarak belirlenmiştir. Çalışmaya toplamda 434 öğrenci katılmıştır (N=434). Kız öğrencilerin sayısı (N=308), erkek öğrencilerin sayısı ise (N=124) ‘tür. 2 adet cevapsız kağıt bulunmasından dolayı çalışmaya dahil edilmemiştir. Çalışmada, 16-18 yaş arası (N=11), 18-22 yaş arası (N=364) ve 22+ grupta ise (N=56) kişi mevcuttur. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü’nden (N=103), Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı’ndan (N=107), Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’ndan (N=112) ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü’nden (N=108) katılımcı çalışmaya dahil edilmiştir. Cevapsız 4 ölçeğin bulunmasından dolayı, toplamda (N=430) öğrenci değerlendirmeye alınmıştır. Anne eğitim durumuna bakıldığında Okuma Yazması Yok grubuna dahil olan öğrenciler (N=16), İlkokul Mezunu (N=151), Ortaokul Mezunu (N=68), Lise Mezunu (N=122) ve Üniversite Mezunu (N=74) katılımcı mevcuttur. 3 cevapsız ölçeğin bulunmasından dolayı toplamda (N=430) katılımcı değerlendirmeye alınmıştır. Baba eğitim durumuna bakıldığında Okuma Yazması Yok grubuna dahil olan öğrenciler (N=5), İlkokul Mezunu (N=82), Ortaokul Mezunu (N=50), Lise Mezunu (N=127) ve Üniversite Mezunu (N=167) katılımcı mevcuttur. 3 cevapsız ölçeğin bulunmasından dolayı toplamda (N=430) katılımcı değerlendirmeye alınmıştır.

Çalışmada, üç farklı ölçüm aracından yardım alınmıştır. Bunlar; Oxford Mutluluk Ölçeği, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu'dur. Oxford Mutluluk Ölçeği'nin orijinali Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilmiş, Türkçe formu ölçüm geçerliği ve güvenilirliği ise Doğan ve Sapmaz (2012) tarafından yapılmıştır. 28 maddeden oluşmaktadır ve 6'lı likert tipi bir ölçektir. Schutte Duygusal Zeka Ölçeği'nin orijinali Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (1998) tarafından 33 madde olarak geliştirilmiş. Daha sonra Austin, Saklofese, Huang ve McKenney (2004) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenmiştir. Bu ölçeğin Türkçe uyarlaması, ölçüm geçerliği ve güvenilirliği ise, Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011) tarafından yapılmıştır. 41 maddeden oluşmaktadır ve 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçek, İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi, Duyguların Kullanımı ve Duyguların Değerlendirilmesi olarak üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Verilerin çözümlenmesi SPSS 16.0 programı kullanılarak yapılmıştır. İlişkisiz Örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi kullanılmıştır İlişkisiz üç ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla One-Way ANOVA kullanılmıştır. İlişkisiz iki örneklem ortalaması arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla Independent Samples T-Test kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucuna göre, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin mutluluk ortalama değerleri (114.33 ± 17.53), İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin ortalama değerlerine (107.46 ± 16.88) göre daha yüksektir. İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin Duyguları Kullanma Alt Boyutu ortalamaları (23.94 ± 2.74), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilere (22.84 ± 3.35) göre daha yüksektir. Bölümlere göre, İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi ($F(3,426)=0.76$; $p=0.52 > 0.05$) alt boyutu ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(3,426) = 1.75$; $p= 0,16 > 0.05$) alt boyutu ortalama değerleri farklılaşmamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin mutlulukları yaşa göre farklılaşmamaktadır ($t_{(101)} = 1.15$; $p= 0.25 > 0.05$). Ancak, 22+ yaş grubu öğrencilerin mutluluk ortalama değerleri (117.43 ± 18.03), 18-22 yaş grubu öğrencilerin mutluluk ortalama değerlerine (113.05 ± 17.28) göre daha yüksektir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin yaşa göre, İyimserlik/Ruh Hali ($t_{(101)} = -0.37$; $p=0.71 > 0.05$), Duyguların Kullanılması ($t_{(101)} = 1.50$; $p=0.14 > 0.05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($t_{(101)} = -0.44$; $p=0.66 > 0.05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin mutlulukları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır ($t_{(101)} = -0.66$; $p= 0.51 > 0.05$). Ancak, cinsiyete göre kızların mutluluk

ortalamları (115.46 ± 17.2) , erkek öğrencilerden (113.18 ± 17.2) daha yüksektir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyete göre, İyimserlik/Ruh Hali ($t_{(101)}=0.36$; $p=0.72 > 0.05$), Duyguların Kullanılması ($t_{(101)}=1.45$; $p=0.15 > 0.05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($t_{(101)}=0.906$; $p=0.367 > 0.05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin baba eğitim durumuna göre mutluluk ortalama değerleri ($F(3,97)=0.44$; $P=0.73 > 0.05$) değişmemektedir. Ancak, ortaokul mezunu babaya sahip öğrencilerin ortalama değerleri (115.94 ± 15.89) diğerlerine göre daha yüksektir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin baba eğitim durumuna göre, İyimserlik/Ruh Hali ($F(3,97)=0.25$; $p=0.86 > 0.05$), Duyguların Kullanılması ($F(3,97)=1.98$; $p=0.12 > 0.05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(3,97) = 1.64$; $p=0.19 > 0.05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin anne eğitim durumuna göre mutlulukları ($F(3,95)=0.43$; $p=0.73 > 0.05$) farklılaşmamaktadır. Ancak, ortaokul mezunu anneye sahip öğrencilerin mutluluk ortalama değerleri (116.11 ± 19.12) diğerlerine göre daha daha yüksektir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin anne eğitim durumuna göre İyimserlik/Ruh Hali ($F(3,95)=0.17$; $p=0.92 > 0.05$), Duyguların Kullanılması ($F(3,95) = 0.18$; $p= 0.91 > 0.05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(3,95)=0.79$; $p=0.51 > 0.05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin, aylık ailelerinin gelir durumuna göre mutluluk ortalama değerleri ($F(2,100)=0.33$; $p=0.72 > 0.05$) değişmemektedir. Ancak, aylık aile geliri, 0-1000 TL grubuna giren bireylerin mutluluk ortalama değerleri (47.18 ± 4.49), aylık aile geliri 1001-3000 (46.69 ± 6.24) ve 3000+ ($45.57 \pm 6,52$) grubuna dahil olan öğrencilerin mutluluk ortalama değerlerinden daha yüksektir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin aylık aile gelir düzeyine göre, İyimserlik/Ruh Hali ($F(2,100) = 0.43$; $p=0.65 > 0.05$), Duyguların Kullanılması ($F(2,100)=0.66$; $p=0.52 > 0.05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(2,100)=1.02$; $p=0.37 > 0.05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencileri için en uzun kalınan yerleşim birimi bağımsız değişkenine ait dağılımlar arasında uyumsuzluk olduğu için ($köy=3$, $kasaba=6$, $şehir=94$) farklılaşma durumlarına bakılması uygun görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal zeka, Mutluluk, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

ABSTRACT

THE COMPARISON OF EMOTIONAL INTELLIGENCE AND HAPPINESS OF THE
PRESERVICE TEACHERS IN THE DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND
SPORTS TEACHING WITH SOME PRESERVICE TEACHERS IN OTHER
DEPARTMENTS

TİNGAZ, Emre Ozan

Post Graduate's Degree, Department of Physical Education and Sports Teaching

Thesis Advisor: Assoc. Prof Dr. Muhsin HAZAR

JANUARY-2014, 66 pages

The aim of this study is to compare the emotional intelligence and happiness of students who receive education in the departments of physical education and sports teaching, primary school mathematics teaching, music teaching and art teaching.

This study was carried out via using relational screening model. The sample of the study was comprised of the students who received education in the departments of physical education and sports teaching, primary school mathematics teaching, music teaching and art teaching in Gazi University in the academic years of 2013-2014. The population of this study included 434 students in total (N=434). The number of female students is (N=308) while the number of male students is (N=124). Two students were not included in the study due to finding two unanswered papers. In this study (N=11) students within the age range of 16-18, (N=364) students within the age range of 18-22 and (N=56) students older than 22 participated in this study. From the department of physical education and sports teaching (N=103) students, from the department of art teaching (N=107) students, from the department of music teaching (N=112) and from the department of primary school mathematics teaching (N=108) students were included in the study. Due to determining 4 unanswered scales, (N=430) students in total were included in the evaluation. When the educational status of mothers of the participants were examined, it was determined that (N=16) participants were included in the group of Illiterate, (N=151) participants in the group of Primary School Graduate, (N=68) participants were included in the Secondary School Graduate, (N=122) participants were in the High School Graduate and (N=74) participants were in the University Graduate group. Due to determination of 3 unanswered scale, (N=430) participants in total were included in the evaluation. When the educational status of the fathers of the participants

were examined, it was determined that that (N=5) participants were included in the group of Illiterate, (N=82) participants in the group of Primary School Graduate, (N=50) participants were included in the Secondary School Graduate, (N=127) participants were in the High School Graduate and (N=167) participants were in the University Graduate group. Due to determination of 3 unanswered scale, (N=430) participants in total were included in the evaluation.

In this study, three different measure tools were used. These are Oxford Happiness Scale, Schutte Emotional Intelligence Scale and Personal Information Form. The original form of Oxford Happiness Scale was developed by Hills and Argyle (2002). This scale was adapted to Turkish and validity and reliability of the scale was conducted by Doğan and Sapmaz (2012). This scale is composed of 28 items and is in the type of 6 point Likert scale. The original form of Schutte Emotional Intelligence Scale was developed by Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden and Dornheim (1998). This scale is composed of 33 items. This scale was rearranged as composing of 41 items by Austin, Saklofese, Huang and McKenney (2004). Turkish adaptation, reliability and validity of this scale were carried out by Tatar, Tok and Saltukoğlu (2011). This scale is composed of 41 items and is in the type of 5 point Likert scale. This scale is composed of three sub-dimensions as Optimism/Control of Mood, Use of Emotions and Evaluation of Emotions.

The analysis of the data was conducted via using the program of SPSS 16.0. One-way Analysis of Variance was used for Unrelated Samples. One-Way ANOVA was used to determine the statistical significance between the averages of three or more unrelated samples. Independent Samples T-Test was used to determine the statistical significance of the average of two unrelated samples.

According to the result of the study, average of happiness values of the students in the department of physical education and sports teaching (114.33 ± 17.53) was found higher than the average values of the students in the department of primary school mathematics teaching. The average of the sub-dimension of Using Emotions of the students who received education in the department of primary school mathematics teaching (23.94 ± 2.74) was found higher than the average value of the students in the department of physical education and sport teaching (22.84 ± 3.35). The average values of the sub-dimension of Optimism/ Control of Mood ($F(3,426) = 0.76$; $p = 0.52 > 0.05$) and Evaluation of Sub-dimensions ($F(3,426) = 1.75$; $p = 0.16 > 0.05$) differ according to the departments. Happiness of the students in the department of physical education and sports teaching differs according to age ($t_{(101)} = 1.15$; $p = 0.25 > 0.05$). However, average happiness value of the students who are elder than 22

(117.43±18.03) was higher than the average value of the students who are between the age range of 18-22. The average values of sub-dimensions of Optimism/Control of Mood ($t_{(101)} = -0.37$; $p = 0.71 > 0.05$), Use of Emotions ($t_{(101)} = 1.50$; $p = 0.14 > 0.05$) and Evaluation of Emotions ($t_{(101)} = -0.44$; $p = 0.66 > 0.05$) of the students in the department of physical education and sports teaching change according to age. The happiness values of the students in the department of physical education and sports teaching does not change according to the sex ($t_{(101)} = -0.66$; $p = 0.51 > 0.05$). However, the average of happiness values of female students (115.46±17.2) was found higher than the average value of male students (113.18±17.2). The values of sub-dimensions of Optimism/Control of Mood ($t_{(101)} = 0.36$; $p = 0.72 > 0.05$), Use of Emotions ($t_{(101)} = 1.45$; $p = 0.15 > 0.05$) and Evaluation of Emotions ($t_{(101)} = 0.906$; $p = 0.367 > 0.05$) do not change according to sex in students who are in the department of physical education and sports teaching. The average values of happiness ($F(3,97) = 0.44$; $P = 0.73 > 0.05$) of the students who are in the department of physical education and sports teaching do not change according to educational status of the fathers of the participants. However, the average happiness values of the participants whose fathers are secondary school graduate (115.94±15.89) were higher compared with the others. The average values of the sub-dimensions of Optimism/Control of Mood ($F(3,97) = 0.25$; $p = 0.86 > 0.05$), Use of Emotions ($F(3,97) = 1.98$; $p = 0.12 > 0.05$) and Evaluation of Emotions ($F(3,97) = 1.64$; $p = 0.19 > 0.05$) in the students who are in the department of physical education and sports teaching do not change according to educational status of the fathers of the participants. The happiness values ($F(3,95) = 0.43$; $p = 0.73 > 0.05$) of the students in the department of physical education and sports teaching do not change according to the educational status of the mothers of the participants. However, average happiness values (116.11±19.12) of students whose mothers are secondary school graduate were higher compared to others. The average values of the sub-dimensions of Optimism/Control of Mood ($F(3,95) = 0.17$; $p = 0.92 > 0.05$), Use of Emotions ($F(3,95) = 0.18$; $p = 0.91 > 0.05$) and Evaluation of Emotions ($F(3,95) = 0.79$; $p = 0.51 > 0.05$) in the students who are in the department of physical education and sports teaching do not change according to the educational status of the mothers of the participants. The average happiness values of the students who are in the department of physical education and sports teaching do not change according to the monthly family income ($F(2,100) = 0.33$; $p = 0.72 > 0.05$). However, the happiness values (47.18±4.49) of the individuals who are in the group of monthly family income of 0-1000 TL were higher than the average happiness values of the students included in the group of monthly family income of 1001-3000 TL (46.69±6.24) and 3000+ TL (45.57±6.52). The average values of sub-dimensions of

Optimism/Control of Mood ($F(2,100) = 0.43$; $p = 0.65 > 0.05$), Use of Emotions ($F(2,100) = 0.66$; $p = 0.52 > 0.05$) and Evaluation of Emotions ($F(2,100) = 1.02$; $p = 0.37 > 0.05$) do not change in the students who are in the department of physical education and sports teaching according to the monthly family income of the students.

Key Words: Emotional Intelligence, Happiness, Physical Education and Sports Teaching

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Varsayımlar	2
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	3
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. İnsan Beyni.....	4
2.2. Zeka	4
2.2.1. Howard Grdner'in Çoklu Zeka Kuramı	6
2.3. Duygu	7
2.4. Duygusal Zeka.....	9
2.4.1. Duygusal Zekanın Tanımı	9
2.4.2. Duygusal Zekanın Tarihçesi.....	10
2.5. Duygusal Zeka Modelleri.....	11
2.5.1. Karma Model.....	11
2.5.1.1. Daniel Goleman Modeli	11
2.5.1.2. Reuven Bar-On Modeli	12
2.5.1.3. Weisinger'in Modeli.....	14
2.5.1.4. Cooper-Sawaf Modeli	14
2.5.2. Yetenek Modeli	16
2.5.2.1. Mayer ve Salovey Modeli	16

2.6. Duygusal Zeka İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	17
2.7. Mutluluk.....	23
2.7.1. Mutlulukla İlgili Yapılan Araştırmalar	25
3. YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2. Evren ve Örneklem.....	29
3.3. Verilerin Toplanması.....	30
3.4. Verilerin Analizi.....	31
4. BULGULAR VE YORUM.....	32
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	49
5.1. Sonuç.....	49
5.2. Öneriler.....	52
KAYNAKÇA	54
EKLER.....	59
EK 1. DUYGUSAL ZEKA ÖLÇEĞİ.....	59
EK 2. OXFORD MUTLULUK ÖLÇEĞİ.....	62
EK 3. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	64
EK 4. GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ İZİN YAZISI 1	65
EK 5. GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ İZİN YAZISI 2	66

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Bölümlerin Mutluluk Ortalama Değerleri.....	32
Tablo 2 Bölümlerin Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	32
Tablo 3. Bölüme Göre Duygusal Zeka İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri.....	33
Tablo 4. Bölüme Göre Duygusal Zeka İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	33
Tablo 5. Bölüme Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri.....	33
Tablo 6. Bölüme Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	34
Tablo 7. Bölüme Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	34
Tablo 8. Bölüme Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	34
Tablo 9. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	35
Tablo 10. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması...	35
Tablo 11. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması.....	35
Tablo 12. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması.....	36
Tablo 13. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması.....	36
Tablo 14. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması...	36
Tablo 15. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması.....	37
Tablo 16. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması.....	37
Tablo 17. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri	37

Tablo 18. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri karşılaştırılması	38
Tablo 19. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	38
Tablo 20. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	39
Tablo 21. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	39
Tablo 22. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri Karşılaştırılması..	39
Tablo 23. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	40
Tablo 24. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	40
Tablo 25. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri	41
Tablo 26. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri Karşılaştırılması.....	41
Tablo 27. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	42
Tablo 28. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması.....	42
Tablo 29. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	43
Tablo 30. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	43
Tablo 31. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	44

Tablo 32. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	44
Tablo 33. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri	45
Tablo 34. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırması.....	45
Tablo 35. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	45
Tablo 36. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması	46
Tablo 37. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	46
Tablo 38. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırması	46
Tablo 39. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri	47
Tablo 40. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırması.....	47

KISALTMALAR LİSTESİ

- IQ Intelligence Quotient (Zeka Katsayısı)
EQ Emotional Quotient (Duygusal Zeka)
SPSS Statistical Package for Social Science (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket)
SS Standart Sapma
SD Serbestlik Derecesi
BESÖ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
RİE Resim-İş Eğitimi
ME Müzik Eğitimi
İMÖ İlköğretim Matematik Öğretmenliği

1. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problemi, amacı, önemi ve araştırma ile ilgili varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar ele alınacaktır.

1.1. Problem Durumu

Duygusal zekanın en az bilişsel zeka kadar önemli olduğunu anlamak yıllar sürdü. Önceleri, sadece bilişsel zeka ile hayatta başarılı olunabileceği düşünülüyordu. Ancak yapılan çalışmalarda, bilişsel zekanın bireylerin başarısında tek başına yeterli olmadığı gösterilmiştir. Duygusal zekayı, bilişsel zekadan ayrı olarak değerlendirmek yerine, bilişsel zeka ile birlikte ele almak gerekir. Duygusal zekasını ve bilişsel zekasını dengeli kullanabilen bireylerin hayatta çok daha başarılı olduğu görülmektedir.

Duygusal zekanın bir çok farklı tanımı mevcuttur. Ancak genel anlamda duygusal zeka (Tarhan, 2011, s. 22), hayatta başarılı ve mutlu olabilmek için gerekli olan duygusal niteliklerdir. Duygusal zekası yüksek olan kişiler, diğer insanlarla iletişimde sıkıntı yaşamayan, ortak noktada buluşabilen, kendileri birlikte diğer insanları anlayabilen bireylerdir. Sorunların üstüne gidebilen, ne yaptığı kadar nasıl yaptığını da önemseyen, özgür davranabilen, yılmayan kişiler duygusal anlamda zekidirler. Mantıksal zekilerin akademik hayatları daha başarılı iken duygusal zekilerin sosyal başarıları daha yüksektir. Her zaman umutlu ve kendileriyle barışıktırlar.

Duygusal zekası ile bilişsel zekasını uyumlu ve dengeli kullanan bireylerin daha mutlu olacağı düşünülmektedir. Duygusal zekayı da yakından ilgilendiren mutluluk kavramı yıllardır farklı yönleriyle ele alınmıştır. Ancak genel olarak mutluluk, iyilik ve hoşnutluk durumu olarak tanımlanmaktadır (Marar, 2003/2004, s. 15). İnsanoğlunun ulaşabileceği en üst mertebedir mutluluk. Mutlu insanlar, diğerlerine göre çok daha neşeli, umut dolu ve çoğu şeyden keyif duyabilen kimselerdir. Mutlu insanların hem özel hayatlarında hem de iş yaşamlarında daha başarılı oldukları bilinmektedir.

Bu araştırmanın problemini, üniversite öğrencilerinin duygusal zeka ve mutlulukları oluşturmaktadır. Bununla birlikte, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim

gören öğrencilerin bazı demografik değişkenlere göre, duygusal zeka ve mutluluklarının incelenmesi de araştırmanın alt problemidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin duygusal zeka ve mutluluklarının karşılaştırılmasıdır.

Çalışmanın alt amacı ise; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin, duygusal zeka ve mutlulukları ile yaş, cinsiyet, ailenin gelir durumu, annenin eğitim durumu ve babanın eğitim durumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Alan yazın incelendiğinde duygusal zeka ve mutluluk konusunda ayrı ayrı yapılmış pek çok çalışma mevcuttur. Ancak duygusal zeka ve mutluluk konusunu birlikte inceleyen çalışmalar kısıtlıdır. Bu açıdan alan yazına faydalı bir çalışma olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin duygusal zeka ve mutluluklarını belirleme açısından önemlidir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi öğrenci kabulünde, üniversite giriş sınavı puanı ve özel yetenek sınavı koşullarını sunmaktadır. Ancak İlköğretim Matematik Öğretmenliği yalnızca üniversite giriş sınavı ile öğrenci kabul etmektedir. Bu noktada diğer bölümlerden farklılaşmaktadır ve bu da örnekleme güçlendirmektedir. Bununla birlikte Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, bazı demografik değişkenlere göre, duygusal zeka ve mutluluklarının farklılık gösterip göstermeyeceğini ortaya koyması açısından önemlidir. Bu çalışma, gelecek araştırmalara esin kaynağı olması açısından da önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

1. Araştırmada kullanılan kaynakların yeterli olduğu varsayılmaktadır.
2. Seçilen örneklemin evreni yansıttığı varsayılmaktadır.
3. Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının, katılımcılar tarafında objektif bir şekilde ve içtenlikle doldurulduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümlerinde 2013-2014 yılları arasında öğrenim gören, 2. ve 3. sınıf öğrencileri ile öğrencilerle sınırlandırılmıştır. 2. ve 3. sınıf öğrencileri özellikle belirlenmiştir. Çünkü 1. Sınıf öğrencilerinin eğitim ortamına adaptasyonunun gerçekleşmediği düşünülmüştür. 4. Sınıf öğrencilerinin ise mezuniyet psikolojisi içinde olmaları tercih edilmeme sebebidir.

1.6. Tanımlar

Zeka: “Bireyin gerek sorunları çözerken gerek çevreye uyum sağlarken var olan tüm yetenek ve becerilerini kullanması ile ortaya çıkan düzeydir” (Kılıçarslan, 2010, s. 15).

Duygu: “Mutluluk, üzümlük, tiksinti gibi öznel ve istemli olarak yaşanan, kısa süreli psikolojik durum ya da his (mutluluk, korku gibi), fizyolojik değişim (kalp atışının hızlanması gibi), gözlemlenebilir davranış (gülmek, ağlamak vb)” (Psikoloji Sözlüğü, 2011, s. 52).

Duygusal Zeka: “Kısaca, istediğiniz sonuçlara ulaşmak için duygularınızı kendi istediğiniz yönde kullanmanızdır” (Weisinger, 1998/1998, s. 7).

Mutluluk: Kişisel ve kişilerarası ilişkilerden keyif alma, memnun olma ve zevk alma durumudur (Stein ve Book, 2000/2003, s. 239).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İnsan Beyni

İnsan beyni; üzerinde yüzlerce araştırmanın yapıldığı, her daim merak konusu olan, ancak hala gizemini koruyan en önemli organlarımızdan biridir.

Duyguların gücünü ve duygu ile aklın birlikte çalışma disiplinini anlayabilmek için öncelikle beyin gelişimine bakmamız gerekmektedir. İnsan beyni, ortalama iki kilogramlık sinir özü ve hücreyle, evrimsel anlamda kendine en yakın memelininkinin üç katı büyüklüğündedir. Beyin aşağıdan yukarıya doğru bir gelişme göstermiş ve en işlevli bölümleri en aşağıdaki düzeylerin gelişmesiyle oluşmuştur (Goleman, 1995/2013, s.36).

Beyin iki yarımküreden oluşur ve kalınca bir zarla kaplıdır. Her yarımküre dört lobu barındırır. Bu loblar yumru biçimindedir ve görme, işitme ve devinim gibi pek çok işlevin ana merkezidir. Her yarımküre hem birbirlerine bağlı hem de yarı bağımsız çalışmaktadır. Her yarımküre kendi alanında çalışırken diğer yarımküre ile bağlantılı olarak çalışır. Böylece yarımküreler birbirlerini denetleyerek işlevlerini sürdürürler (Başaran, 2005, s. 78).

Sol yarımküre, yön bulma, yapısal biçimleri tanıma ve iletişim gibi işlevleri üstlenirken sağ yarımküre duygu ve coşku işlevlerinde görev almaktadır. Konuşma ve yazma işlevleri sağ insanın sol yarımküresindedir. Sağ yarımküre ise daha çok sözsüz işlevlerden sorumludur. Matematiksel işlemler, bir simgeyi, sözcüğü tanıma gibi işlevleri üstlenmektedir (Başaran, 2005, s. 78).

2.2. Zeka

Duygusal zeka kavramının temel felsefesini duygu ile zekayı ayrı iki unsur olarak değerlendirmek değil, duygu ve zekayı birlikte ele almak oluşturmaktadır (Aslan, 2013, s. 5). Bu sebeple öncelikle zeka kavramı açıklanmalıdır.

Herkes, insan zekası konusunda farklı yorumlar yapmıştır. Zekanın tanımı insanlara sorulduğu zaman genellikle tanımlamada zorlanırlar. Zeka, halk arasında ve alan yazında farklı tanımlamaları barındırmaktadır. Toplum arasında dersleri en iyi olan veya avukat, doktor, mühendis gibi meslek sahiplerinin en zeki kişiler oldukları düşünülür. Ancak

mükemmel resim çizen, üniversite mezunu olmayıp büyük miktarlarda paraları yönlendiren insanlar zeki değil midir? (Titrek, 2013, s. 5).

Bazı kişilerin yıldızları gerçek hayatta parlar. Okul yıllarında çok başarılı olan kişilere daha sonrasında ne olduğunu pek bilmezken, çok tembel olup sonradan büyük başarılarla imza atmış kişileri kolayca hatırlarız (Stein ve Book, 2000/2003, s. 25).

Yüksek bilişsel zekaya sahip kişilerin iş hayatlarında ya da sosyal hayatlarındaki başarısızlıkları, ortalama bilişsel zekaya sahip kişilerin şaşırtıcı başarıları bu kavramın sorgulanmasına yol açtı (Baltaş, 2011, s. 6).

Zekanın tanımı neredeyse yüzyıllardır psikologlar tarafından yapılmaya çalışılıyor. Geçmiş dönemlerde zeka denildiğinde akla ilk gelen sadece hafıza, problem çözme ve ilişkilendirme gibi becerilerken, buna bağlı olarak ölçümlerde bu becerilerin değerlendirilmesine dayanıyordu (Baltaş, 2011, s. 6).

Bilim adamlarının zeka tanımları incelendiğinde, beyin ve zeka ilişkisinin yoğunluğundan bahsettikleri görülmektedir. Bu nedenle zeka gelişiminin ve beyin gelişiminin orantılı olduğunu vurgulamışlardır (Titrek, 2013, s. 19).

Türkçe sözlükte (Türk Dil Kurumu [TDK], 2011, s.2649) “Zeka; insanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı...” olarak geçmektedir.

Psikoloji sözlüğüne (2011, s. 186) göre “Zeka (intelligence); öğrenme ve uyum davranışını biçimlendiren soyut akıl yürütme, problem çözme ve bilgi edinme kapasitesi gibi yetenekleri belirtmede kullanılan genel kavram.”

Felsefe sözlüğüne (2003, s. 432-433) göre zeka; en genel olarak yepyeni bir duruma, bu yeni oluşumun öğeleri arasında var olan ilişkileri kavrayarak kolaylıkla uyum sağlama gücü, melekesi; insan varlığının deneyimini ve bilgisini yeni, karşılaştığı somut durumlara uydurmak suretiyle sergilediği problem çözme yeteneği. Gösterge ya da sembollerini yorumlama ve ilişkileri kavrama ve böylelikle de gözlenen olayların ve eşyanın maliyetini açıklama yetisi; insan zihninin karşı karşıya kaldığı teorik ve pratik problemleri belleğin, imgelem ve kavramsal düşüncenin de yardımıyla tatmin edici biçimde çözebilme kapasitesi.

Zeka, bilişsel yeterliklerin ve duyuşsal özelliklerin anlatımıdır. Buna göre zeka, bireylerin hayatında seçme, üretme, sınıflama eylemlerini etkileyen ve kaplayan geniş bir kavramdır (Aydın, 2010, s. 246).

Wechsler ve Thorndike gibi araştırmacılar zekanın bilişsel olmayan boyutuna değinerek bu boyutun başarı ve uyum sağlama için önemine dikkat çekmişlerdir. Fakat klasik bilişsel zeka kuramına karşı çıka isim Gardner olmuştur. Gardner zekanın çok boyutlu olduğunu, tek başına akademik zekanın olmadığını ileri sürmüştür. Bunları da sözel zeka,

mantıksal-sayısal zeka, bedensel-kinestetik zeka, mekansal zeka, müzik zekası, doğa zekası, kişilerarası zeka, kişinin içsel zekası olarak sınıflandırmıştır (Baltaş, 2011, s. 6).

Ayrıca zeka, bugün daha çok duygusal yönleri de olan bir iletişim becerisi olarak algılanmaktadır. Buna göre zeka, kişilerin uyum sağlama becerilerinin yanında, yeni yapı ve ilişkiler kurma ve geliştirme becerisidir. Zeka, sadece mantıklı düşünme değil, çok yönlü, soyut ve farklı bir düşünme ve yaşama şeklidir. Dili iyi kullanmak, bedeni en etkin şekilde kullanmak, kendi frekansını yakalamak ve yaşamın müziğini yapmaktır (Aydın, 2010, s. 311).

Zeka ile ilgili yapılan çalışmalar analiz edildiğinde, zekaya ilişkin bakış açılarında insan yaşamının gerektirdiği özelliklere göre şekil aldığı görülmektedir. Zeka ile ilgili araştırmaların milattan önce yapıldığı ancak sanayileşme devrimi sonrası ve 19. yüzyılın ikinci yarısında psikoloji biliminin bu alada yoğunlaştığı belirtilebilir. Zekanın doğuştan gelen sabit bir yeterlik olduğu düşünülmüş ve bu bilişsel yeterliğe ‘g’ faktörü denilmiştir. Daha sonra bu bilişsel yeterlikleri ölçmek amacıyla zeka testleri geliştirilmiştir. Uzun süre bu testler geçerliğini korumuştur (Titrek, 2013, s. 88).

2.2.1. Howard Grdner’in Çoklu Zeka Kuramı

IQ kavramını ilk sorgulayanlardan olan Howard Gardner, Frames of Mind (Zihin Pencereleri) adlı eserinde zekanın tek boyutlu olarak ele alınmasından ziyade çok daha geniş bir yelpazede incelenmesini savunmuştur (Becerren, 2012, s. 64). Klasik bilişsel zeka görüşüne karşı çıkan Gardner, zekanın sekiz temel boyuttan oluştuğunu ileri sürmüştür. “Bunları da sözel zeka, mantıksal-sayısal zeka, bedensel-kinestetik zeka, mekansal zeka, müzik zekası, doğa zekası, kişilerarası zeka, kişinin içsel zekası (intro personal) olarak tanımladı” (Baltaş, 2011, s. 6).

a. Sözel Zeka: “Dil, jestler ya da yazıyla aktarılsa da, kilit önem taşıyan yanı bir ses sistemi ve insan kulağına yönelik bir mesaj olmasıdır” (Gardner, 1993/2004, s. 136). “Kişilere iletişim kurma ve dili kullanarak dünyaya anlam kazandırma olanağı sağlar. Şairler bu yeteneğin en iyi örneğini oluşturur” (Becerren, 2012, s.68).

b. Mantıksal-Sayısal Zeka: “Mantıksal-matematiksel zeka; matematiksel hesap yapma, problem çözme, mantıklı düşünme, tümevarım ve tümdengelimci bir mantık sürdürme, benzerlik ilişkileri belirleme becerileri içerir” (Titrek, 2013, s. 48). Kişilerin soyut ilişkilerini kullanabilmelerini ve değerlendirebilmelerini sağlar. Bilim adamları, matematikçiler ve filozoflar tümüyle bu zeka formunu taşırlar” (Becerren, 2012, s.68).

c. Bedensel-Kinestetik Zeka: “Bireylerin vücudun her yerini ya da belirli bir yerini kullanarak sorun çözmelerini ve ürün yaratmalarını sağlar. Atletler, dansçılar, cerrahlar, koreograflar hep bu zeka formunu kullanmaktadır” (Becerren, 2012, s.69).

d. Mekansal Zeka: Bazı kaynaklarda uzamsal zeka olarak da geçmektedir. “Mekansal zeka sayesinde kişiler görsel ve uzaya ilişkin bilgiyi algılayabilir, bu bilgiyi dönüştürebilir ve zekaları sayesinde görsel hayalleri yeniden yaratabilir” (Becerren, 2012, s.68). “Uzamsal zekanın özü görsel dünyayı doğru biçimde algılamak, başlangıçtaki algı üzerinde değişim ve dönüşümler yapabilmek, görsel deneyimi fiziksel uyarıcının yokluğunda dahi yeniden üretebilmektir” (Gardner, 1993/2004, s. 246).

e. Müzik Zekası: “İnsana verilmiş lütuflardan hiçbiri, müzikal yetenek kadar önce ortaya çıkmaz” (Gardner, 1993/2004, s. 138). “Müzik ve duygular arasındaki güçlü ilişki nedeniyle sınıf içinde müziği kullanma, öğrenme için olumlu bir ortam oluşturur. Ayrıca kimi konsantrasyon becerilerinin geliştirilmesini sağlar” (Titrek, 2013, s. 51). “Bestekarlar ve müzisyenler bu zekayı açıkça yansıtırırken, sınıfın dışındaki kuş seslerinden çabuk etkilenen ve kalemleriyle sıralara vurarak müzik ritimleri tutturmaya eğilimli öğrenciler bu zeka formunu yansıtır” (Becerren, 2012, s.69).

f. Doğa Zekası: “Kişilerin çevrenin özelliklerini ayırt etme, sınıflandırma ve kullanma yeteneklerini ortaya çıkarır” (Becerren, 2012, s.71). “Çeşitli çiçekleri ayırt edebilen, farklı hayvanları adlandırabilen, hatta ayakkabı, araba, giysi çizimlerini ortak kategorilere yerleştirebilen çocuklarda bu zekanın gelişmiş olduğu gözlenebilir” (Titrek, 2013, s. 57).

g. Kişilerarası Zeka: “Kişilerin, diğerlerinin duygu ve niyetlerini tanımlarını ve ayırt etmelerini sağlar. Öğretmenler, anne-babalar, siyasetçiler, psikologlar ve satış elemanları kişilerarası zeka formunu taşımaktadır” (Becerren, 2012, s.70).

h. Kişinin İçsel Zekası: “En ilkel biçimiyle içsel zeka, hoşnutluğu acıdan ayırabilme ve bu ayırım temelinde bir duruma yaklaşma ya da ondan uzaklaşma becerisinden bir parça daha fazlasını tekabül eder” (Titrek, 2013, s. 55). Bireylerin bu zeka türüne sahip olup olmadıklarını belirlemek güç olsa da, zayıf yönlerinin farkındalığı ve aldıkları kararlarda ne derece düşünerek davrandıklarına göre bu zeka düzeyleri saptanabilir (Becerren, 2012, s.70-71).

2.3.Duygu

İnsan doğasını duyguların gücünden bağımsız anlamaya çalışmak oldukça zordur. ‘Homo Sapiens’ yani düşünen tür adı bile, bilimin bize sunduğu yeni fikirlere göre duygular konusunda yanıltıcıdır. Çoğumuzun hayatında aldığı kararlar noktasında hisleri,

düşüncelerinden baskın olmaktadır. Fazlaca değer verdiğimiz salt zeka yani IQ, duygular bize hakim olduğu sürece hiçbir yere varamaz (Goleman, 1995/2013, s. 30).

Duygusal zeka kavramına açıklık getirilebilmesi için zeka kavramının yanı sıra duygu kavramının da bilinmesi gerekir.

Türkçe sözlükte (TDK, 2011, s. 729) “Duygu: 1. Duygularla algılama, 2. Belirli nesne, olay ya da bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim 3. Önsezi, 4. Nesnelere ya da olayları ahlaki yönden değerlendirme yetisi, 5. Kendine özgü bir ruhsal hareket ve hareketlilik.” olarak geçmektedir.

Felsefe sözlüğüne (2003, s. 122) göre “Duygu; duyduğumuz, duyumsadığımız her şey; özellikle de tüm tutkularımızın hafif veya ortalama şiddetteki heyecanlarımız, aşk, sevgi gibi genel hallerimizin, genel ve içgüdüsel eğilimlerimizin genel adı.”

“Duygu(emotion) sözcüğünün kökü motere’dir. Latince hareket etmek anlamına gelen fiile ’e-‘ ön eki getirildiğinde anlam uzaklaşmak olur ki bu, her duygunun bir harekete yönelttiği fikrini vermektedir. Duyguların harekete dönüşme durumunu en açık şekilde çocukları ve hayvanları izlerken gözlemleyebiliriz” (Goleman, 1995/2013, s. 32). “Duygular Latince de öylesine derinlik ve güce sahip birer etmen olarak görülmüştür ki, ‘mobus anima’ yani ‘bizi harekete geçiren ruh’ olarak tarif edilmişlerdir” (Kılıçarslan, 2010, s. 7).

Konuşma dilinde duygu iki anlama gelmektedir. Birincisi, insanın korktuğu anda hissettiği şey, ikincisi ise hissedilenin yanında beden duruşu ve ifadesi (Kılıçarslan, 2010, s. 7).

Farklı dillerde yer alan duygu sözcüklerinin sayıları hakkında çeşitli çalışmalar yapılmış, ancak çoğu kez çelişkili sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin; İngilizcede 2000, Hollanda dilinde 1150, Tayvan Çincesi’nde 750, Malay dilinde 230 duygu sözcüğü saptanmış, buna karşılık Chewong dilinde sadece 7 duygu sözcüğüne rastlanmıştır. Türkçe de ise 56 adet duygu ifade eden sözcük bulunmuştur. Öte yandan Lehçe’de ‘tiksinti’ sözcüğünün karşılığı bulunmamakta, Avustralya yerlileri Aborjinler ‘utanç’ ve ‘korku’ duygularını tek bir sözcükle ifade etmektedirler. Farklı kültürlerde çalışan psikiyatrisiler ‘depresyon’ sözcüğünün batı kültürlerine ait olduğunu, birçok kültürde bulunmadığına dikkat çekmişlerdir. Aynı şekilde Çince ve Eskimolarda da ‘kaygı’ sözcüğü bulunmamaktadır. Sonuç olarak temel duygular aslında aynı olmakla birlikte kültür, duygunun dış katmanlarını kendine özgü koşullar doğrultusunda şekillendirmektedir (Baltaş, 2011, s. 14).

Çoğu insan, mantıklı kararlar vermeye çalışırken duyguların bunu engellediğini düşünür ancak bu doğru değildir. Duygular, olaylara tepki olarak meydana gelir ve pek çok kritik duruma odaklanmaya ve devam etmemizi sağlar. Korkulan şeylerden uzak durmamıza, istediklerimizi elde etmemiz için bizi uyarır (Aamodt ve Wang, 2008/2011, s. 158).

Bireylerin duyguları olumlu ya da olumsuz tanımlamalar yapmak yerine yaşantısal önemine dikkat etmesi, farkındalığının yüksek olması yaşam becerilerini güçlü hale getirecektir (Gençoğlu ve Yılmaz, 2013, s. 962).

2.4. Duygusal Zeka

2.4.1. Duygusal Zekanın Tanımı

Duygu ve zeka kavramlarının bir araya gelerek oluşturduğu duygusal zeka, farklı kişilerce farklı yönleriyle tanımlanmıştır.

Psikoloji Sözlüğü'ne (2011, s. 52) göre “Duygusal Zeka (emotional intelligence), kişinin kendi duygularını ve başkalarının duygularını, muhakeme etme ve düzenleme becerisi.”

Mayer ve Salovey'in tanımına göre duygusal zeka, kendinin ve başkalarının duygularını gözleme, bunlar arasında ayırım yapma ve elde edilen bilgileri düşünce ve davranışlara yön vermede kullanabilme yeteneğini içeren bir sosyal zeka çeşididir (Mayer ve Salovey, 1993, s. 433).

Mayer ve Salovey 1997 yılında yaptıkları farklı bir çalışmada duygusal zeka tanımını tekrar gözden geçirerek şu şekilde tanımlamaktadırlar. Duygusal zeka; duyguları algılama, değerlendirme, düşünceyi kolaylaştıracak duygular oluşturma, duyguyu ve duygusal bilgiyi anlama, duygusal ve entelektüel büyümeyi desteklemek için duyguları düzenleme yeteneğidir (Mayer ve Salovey, 1997, s. 10).

Duygusal zeka alanında önemli bir yere sahip olan Goleman'a (1995/2013, s. 62) göre “Duygusal zeka; kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yoluna devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek tatmini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellemesine izin vermeme, kendini başkasının yerine koyabilme ve umut besleme...”

Baltaş'a (2011, s. 7) göre “Duygusal zeka; kendimizle ve başkalarıyla başa çıkabilmeyi kolaylaştıran duyguları tanıma, anlama ve etkin biçimde kullanma yeteneğidir, yani, başkalarının neyi istediklerini, neye ihtiyaç duyduklarını, güçlü ve zayıf yanlarını duyguları değerlendirerek anlayabilmek, stresle başa çıkabilmek ve insanların çevrelerinde görmek istedikleri gibi biri olmak için gerekli bir yetkinliktir.”

Kılıçarslan'a (2010, s. 31) göre "Duygusal zeka; duyguların gücünü ve hızlı anlayışını, insan enerjisi, bilgisi, ilişkileri ve etkisinin bir kaynağı olarak duyumsama, anlama ve etkin bir biçimde kullanma yeteneğidir."

Altılar'a (2008, s. 9) göre "Duygusal zeka, kendimizi motive etmek içimizdeki ve ilişkilerimizdeki duygularımızı iyi bir şekilde yönetmek için, hem kendimizin hem de başkalarının hislerini tanıma kapasitesine verilen addır."

Duygular her insanda mevcuttur ve bu tek başına yeterli değildir. Duyguları en iyi şekilde anlamak ve bunu gündelik hayatımıza, iş hayatımıza taşıyarak en uygun şekilde kullanmak bizim için faydalı olacaktır. Eğer kişi, duygularını iş, eğitim ya da özel hayatında en uygun şekilde kullanabiliyorsa ve istediği sonuçları alabiliyorsa duygusal zeki olarak adlandırılır (Yeşilyaprak, 2001, s. 140).

2.4.2. Duygusal Zekanın Tarihçesi

Duygusal Zekanın tarihçesine bakıldığında zaman Platon'un ifade ettiği "Tüm öğrenme süreci aslında duygusal bir temele dayanır" sözü aslında bu kavramın iki bin yıl öncesine dayandığını bize göstermektedir. O zamanda bu güne, gerek felsefeciler gerek bilim adamları duyguların önemi üzerine sayısız çalışmalar yapmışlardır (Yaylacı, 2008, s. 44).

Edward Thorndike 1920'lerde 'Sosyal Zeka' kavramını öne sürerek bir çok fikrin doğmasına yardımcı olmuştur (Stein ve Book, 2000/2003, s. 29). Genel zekanın entelektüel olmayan bölümlerinin ölçülebileceğinin farkına varılması ise 1940'larda David Wechsler'in geliştirdiği IQ testlerinde ortaya çıkmıştır (Yaylacı, 2008, s. 45). R.W. Leeper ise 1948 yılında 'Duygusal Düşünce' adını verdiği kavramın 'mantıklı düşünce'ye katkısı olan bir kavram olduğunu ileri sürmüştür (Stein ve Book, 2000/2003, s. 29). 1950'li yıllarda ise Maslow bu alanla ilgili önemli çalışmalar yapmıştır. 'İnsan Potansiyeli' isimli yapıtı ise 1970 ve 1980'li yıllarda insan kapasitesi üzerine farklı bir bakış açısı getirmiştir (Yaylacı, 2008, s. 45-46).

1980'li yıllarda Reuven Bar-On'un bu alanla ilgili çalışmaya başlaması ise, 'Duygusal Zeka'nın dönüm noktalarından biri olmuştur. Reuven Bar-On'un 'Duygusal Alan' olarak adlandırdığı zeka bölümü, IQ yani 'Zeka Alanı' kavramına yakın bir kavram olarak doğmuştur (Stein ve Book, 2000/2003, s. 12). 1980'ler kişisel ve içsel zekanın entelektüel zeka kadar kabul gördüğü yıllar olmuştur. 1983'te Gardner 'Sosyal Zeka' kavramını kullanarak sosyal zekanın bireylerin iç iletişimi ve kişilerarası iletişimi olarak adlandırmıştır (Yaylacı, 2008, s. 45-46). Gardner'ın 1983 tarihli Frames of Mind (Zihin Çerçevesi) isimli

kitabı IQ kavramına karşı çıkıyordu ve hayattaki başarının tek tip zeka türüne değil yedi farklı zeka türüne dayandığını bildiriyordu (Goleman 1998/2010, s. 67).

1990 yılında ise New Hampshire Üniversitesi'nden John (Jack) Mayer ve Yale Üniversitesi'nden Peter Salovey tarafından 'Duygusal Zeka' kavramı tanımlanmıştır. Çalışma arkadaşları David Caruso ile Howard Gardner'ın kavramını geniş olarak ele alarak son belirlemeleri ortaya koymuşlardır (Stein ve Book, 2000/2003, s. 30). 1995 yılında yayımlanan Daniel Goleman'ın Duygusal Zeka adlı kitabı ise duygusal zeka becerilerinin gerçek hayattaki başarısı üzerinde durmuştur (Yavuz, 2009, s. 30). Günümüzde ise duygusal zeka eğitimde, yönetimde, akademik çevrede ve danışmanlık hizmetleri alanında dikkat çekici bir konu olmuş ve popüler hale gelmiştir (Aslan, 2013, s. 35).

2.5. Duygusal Zeka Modelleri

Literatürde duygusal zeka ile ilgili görüşler iki farklı model altında incelenmektedir. Bunlar 'Karma Model' ve 'Yetenek Modeli' dir (Yaylacı, 2008, s. 50-51).

Geleneksel görüşe alternatif olan Karma Model, farklı yaklaşımları bir araya getirdiği için karma görüşler olarak anılmaktadır. Bu model kişisel ve sosyal işlevlerin birlikteliğini, zekayı, duyguyu, motivasyonu, yaratılış ve kişilik özelliklerini içinde barındırmaktadır (Yaylacı, 2008, s. 50-51). Goleman'ın Modeli, Bar-On'un Modeli, Weisinger'in Modeli ve Cooper-Sawaf'ın Modeli Karma Model için örnek oluşturmaktadır (Aslan, 2013, s. 51).

Bir diğer yaklaşım ise 'Yetenek Modeli'dir. Bu model duygusal zekayı, karma modelin içinde yer alan kişilik özelliklerinin çoğunun dışında tutarak, daha dar kapsamlı ele almaktadır (Yaylacı, 2008, s. 51). Bu model duygusal zekayı bir yetenekler grubu olarak tanımlamaktadır. Duygulardan faydalanarak mantık yürütmenin önemi üzerinde durmaktadır. Mayer ve Salovey bu model için örnek oluşturmaktadır (Kılıçarslan, 2010, s. 33).

2.5.1. Karma Model

2.5.1.1. Daniel Goleman Modeli

Goleman'ın "Duygusal Zeka Neden IQ'dan Önemlidir?" adlı kitabı duygusal zekanın eğitim boyutunu ele almıştır. "İş Başında Duygusal Zeka" ve "Yeni Liderler" kitaplarında ise duygusal zekanın yönetim ve liderlik boyutunu işlemiştir (Aslan, 2013, s. 59). Goleman "İş

Başında Duygusal Zeka” adlı kitabında duygusal zekayı beş boyutta ele almıştır (Goleman, 1998/2010, s. 394).

“Özbilinç: İçinde bulunduğumuz anda neler hissettiğimizi bilmek ve bu tercihleri karar vermemize yol gösterecek biçimde kullanmak; kendi yetelerimize yönelik gerçekçi bir değerlendirmeye ve sağlam temellere dayanan bir özgüven hissine sahip olmak.

Kendine Çekidüzen Verme: Duygularımızı, elimizdeki işi engellemek yerine kolaylaştıracak şekilde idare etmek; vicdanlı olmak ve hedeflere ulaşmak için bir zevkin tatminin ertelemek; duygusal sıkıntıdan kendini kurtarıp toparlanmak.

Motivasyon: Bizi hedeflerimize yöneltecek ve yol gösterecek, inisiyatif kullanmamıza ve gelişmek için çaba harcamamıza, yenilgiler ve engellenmişlik hissi karşısında sebat etmemize yardımcı olacak en derindeki tercihlerimizi kullanmak.

Empati: İnsanların neler hissettiğini sezme, onların açılarından bakabilmek ve farklı insanlarla dostluk geliştirip uyum sağlayabilmek.

Sosyal Beceriler: İlişkilerde duyguları iyi idare etmek, sosyal durumları ve ilişki ağlarını doğru algılamak; pürüzsüz etkileşim içinde olmak, bu becerileri ikna ve liderlik etmek, anlaşmazlıklarda uzlaşma ve çözüm yolları bulmak, işbirliği ve ekip çalışması için kullanmak” (Goleman, 1998/2010, s. 394).

2.5.1.2. Reuven Bar-On Modeli

Salovey ve Mayer’in çalışmalarında da, Bar-On’un çalışmalarında da biliş kabul edilmiş ancak bunun kişilik olmadığı ispatlanmaya çalışılmıştır. Bar-On kendi yaklaşımında duygusal ve sosyal zeka davranış konusuna odaklanırken, Salovey ve Mayer ise yetenek ve davranış konusunda yoğunlaşmışlardır (Yaylacı, 2008, s. 52). Bar-On duyguların kişilerin başarılarındaki rolüne dikkat çekmiştir. Bireyin kendini ve çevresini anlaması ve çevresiyle uyum sağlayıp başarıya ulaşmasını temel alır (Kılıçarslan, 2010, s. 33-34). Bar-On, EQ teriminin bilişsel olmadığını ileri sürerek ilk kez 1985’te kullanmıştır. Bar-On’un duygusal ve sosyal zeka modeli beş ana bölümde on beş bileşenden oluşmaktadır (Becerren, 2012, s. 72). Bunlar; “İçsel, Kişilerarası, Stresle Başa Çıkabilme, Adaptasyon, Genel Ruh Durumu” şeklinde sıralanabilir (Stein ve Book, 2000/2003, s. 36).

“İçsel dünya alanı, sizin kendinizi bilme ve kontrol etme yeteneğinizi gösterir. Bu alanda yer alan beş önemli unsur; farkındalık, dışavurum, bağımsızlık, özsaygı ve kendini gerçekleştirir.

Farkındalık: Duyguların farkında olmak, niçin bu duyguların hissedildiğini bilmek ve bu duyguların sonucu olarak yapacağınız olası davranışların diğer insanlar üzerindeki etkisi fark etmek” (Stein ve Book, 2000/2003, s. 37).

“*Dışavurum:* Düşüncede ve eylemde kişinin kendini yönetme ve kontrol etme yeteneği ve duygusal bağımsızlıktan uzak kalmak” (Becerren, 2012, s. 73).

“*Bağımsızlık:* Kendini kontrol etme, kendi kendine yetme ve kendini yönlendirebilme becerisi.

Özsaygı: Kişinin güçlü ve zayıf yanlarının bilincinde olması, kendini hatalarıyla kabul edebilmesi.

Kendini Gerçekleştirme: Kişinin, potansiyelinin farkında olarak, gerek iş, gerekse özel yaşamındaki başarı derecesinden memnun olması” (Stein ve Book, 2000/2003, s. 37).

“**Dış dünya alanı,** ise üç bölümden oluşur. Bunlar; empati, sosyal sorumluluk ve sosyal ilişkililerdir. Bu alan ilişki kurma becerilerini, kısacası başkaları ile ne derecede anlaşabildiğinizi gösterir” (Stein ve Book, 2000/2003, s. 37).

“*Empati:* Başkalarının duygularının farkında olmak, anlamak ve takdir etmek yetisi. İnsanların neyi neden yaptığına karşın hassas olmak” (Becerren, 2012, s. 73).

“*Sosyal Sorumluluk:* Herhangi bir sosyal ortamda katılımcı ve paylaşımcı bir tutum sergilemek.

Sosyal İlişkiler Alanı: Kişinin ilişki kurma ve sürdürme başarısını, duygusal yakınlık içeren verme ve alma güdüsünden ne derece yararlanabildiğini ölçer” (Stein ve Book, 2000/2003, s. 37).

“**Adaptasyon alanı,** ne derece esnek ve gerçekçi olabildiğinizle ilgilidir. Problem çözme yeteneğini gösterir. Üç ölçüsü bulunmaktadır. Bunlar:

Gerçekçilik Testi: Olayları olacağını sandığımız gibi değil olduğu gibi görmek.

Esneklik: Duygu ve düşüncelerinizi değişen durumlara uyarlama becerisi” (Stein ve Book, 2000/2003, s. 38).

“*Problem Çözme:* Sorunları belirleme, tanıma, tanımlama ve etkili çözümler bulma yetisi” (Becerren, 2012, s. 73).

“**Stresle başa çıkma alanı,** stresi yönlendirme ve etkilerini en aza indirmeye ile ilgilidir. İki ölçü bulunmaktadır:

Strese Karşı Tolerans: Karışık durumlarda sakin ruh durumunu korumak ve sizi baştan çıkaran durumlarla sakinliğinize odaklanarak baş edebilmek.

Dürtü Kontrolü: Ani tepkileri kontrol etme, kendine zaman tanımak” (Stein ve Book, 2000/2003, s. 38).

“**Genel ruh durumunun** da iki ölçütü bulunmaktadır.

Optimizm: olumlu bir ruh hali içinde olmak ve bu durumu korumak” (Stein ve Book, 2000/2003, s. 38).

“*Mutluluk*: Kişinin kendisiyle ve başkalarıyla mutlu olabilmesi, hayattan zevk alabilmesi ve eğlenebilmesi” (Beceren, 2012, s. 74).

2.5.1.3. Weisinger’in Modeli

Weisinger’in duygusal zeka modeli iki kısımdan ve altı bölümden oluşmaktadır bunlar:

“1- Kendi Duygusal Zekanızı Arttırmak

a- Benlik bilincinizi geliştirmek.

b- Duygularınızı yönetmek.

c- Kendi kendinizi motive etmek.

2- Duygusal Zekanızı Başkalarıyla İlişkilerinizde Kullanmak

d- Etkili iletişim yetenekleri geliştirmek.

e- Diğerleriyle iletişim uzmanlığını geliştirmek.

f- Başkalarına yardım etmek kendine yardım etmek demektir” (1998/1998, s. 15-17).

Weisinger’in modeli, güdüleme konusu ve ‘Duyguları Yönetmek’ ‘Duygusal Zakanızı Başkalarıyla İlişkilerinizde Kullanmak’ ve ‘Kendi Duygusal Zekanızı Arttırmak’ boyutları, Mayer-Salovey, Bar-On ve Goleman modellerine benzerlik göstermektedir (Aslan, 2013, s. 68).

2.5.1.4. Cooper-Sawaf Modeli

“Cooper ve Sawaf’ın EI modeli, her biri dörder alt bölümden oluşan dört bölümdür.

1. Duygusal Okuryazarlık: Kendinize karşı açık ve gerçekçi olmak.

Duygusal Onur: İç gerçekliğin güçlü duygularını dinlemek ve buna bağlı olarak davranmak.

Duygusal Enerji: Duygusal enerjinizi ele geçirmek ve ona odaklanmak.

Duygusal Geribildirim: Duygusal baskıyı yönetmek, duygularınız için sorumluluk almak.

Pratik Sezgi: Sezgisel duyguları kullanarak muhakemeyi geliştirmek ve empati ile davranmak” (Beceren, 2012, s. 96-97).

“2. Duygusal Uygunluk:

Öz Varlık: Güç alanınızı geliştirmek, diyalog ile bağlantı sağlamak, kendinizi ve başkalarını bağışlayabilme cesaretine sahip olmak.

Güven Alanı: Kendinize değer verme duygusunu ve onu başkalarına doğru genişletmek, kendine güvenmek ve güvenilir olmak.

Yapıcı Memnuniyetsizlik: Memnuniyetsizliğin ve anlaşmazlığın kaçınılmazlığını kabul etmek. Antagonizmanın (düşmanlık) yaratıcı enerjiye dönüştüğü bir ortam yaratmak.

Esneklik ve Yenileme: Şevki kaybetmeden uyum sağlama. Zihinsel ve duygusal yenileme elde etmek için nefes alma alanı yaratmak” (Becerren, 2012, s. 97).

“3. Duygusal Derinlik: Ana karakteri ve ilhamı inşa etmek.

Özgün Potansiyel ve Amaç: Potansiyelinizi ve amacınızı tanıyın. İş cetvelinizle günlük çabalarınızı bir hizaya getirin.

Taahhüt, Güvenilirlik ve Vicdan: Kendinize duygusal taahhüt verin. İç gerçekliğinize karşı güvenilir olun.

Uygulanmış Entegrite: Entegrasyon sağlayın. Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu, bilinçli olarak düşünün ve bu doğrultuda davranın.

Yetki Olmadan Etki: Manipülasyonsuz ve otoritesiz ilham, duygularınızdan sorumluluğu kabul etmek, onlardan öğrenmek ve başkalarıyla ilişkilerde onların rehberliğinde yer almak” (Becerren, 2012, s. 97-98).

“4. Duygusal Simya: Fırsatları hissetmek ve geleceği yaratmak.

Sezgisel Akış: İç hissedişlerinizin size rehberlik etmesi.

Yansıtıcı Zaman Sıçrayışı: Kendinizi zamanla özgürleştirmek. Duygularınızı geçmişten geleceğe, sonrada şimdiki zamana yöneltir. Zaman ufkunuzu genişletir.

Fırsat Hissi: Hissetme alanınızı genişletin ve ufkunuzu açın. Olasılıkların geniş alanını sezginizle tarayın.

Geleceği Yaratmak: Derin sezgilerinize ve güdülerinize güvenerek yaratıcı riskler alın” (Becerren, 2012, s. 98).

2.5.2. Yetenek Modeli

2.5.2.1. Mayer ve Salovey Modeli

“Mayer ve Salovey’in 1997 Modeli’nde duygusal zeka dört alt başlıktan oluşan bir yapı şeklinde değerlendirilmiştir. Bu boyutlar şu şekildedir:

a- Duyguların Algılanması ve İfade Edilmesi: Kişinin kendi davranışlarının, hissettiklerinin ve düşüncelerinin arkasında yatan duygularını, benzer şekilde kişinin çevresindeki insanların ses tonlarından, görünüşlerinden, konuşmalarından, davranışlarından onların hissettiklerini anlamasıdır (Aslan, 2013, s. 52’deki alıntı).

b- “Duyguların Düşünce İçinde Özümsemesi(Duyguyu Düşüncede Kaynaştırma): Duyguların verimli şekilde düşüncede kullanılması, duyguların hafızaya ve karar vermeye yardımcı olmasıdır. İyimserlik ve mutluluk gibi duygusal durumların, karar vermeyi ve üretkenliği artırması örnek verilebilir” (Aslan, 2013, s. 52’deki alıntı).

c- Duyguların Anlaşılması ve Analiz Edilmesi: Karmaşık duyguların ve eş zamanlı gelişen hislerin sınıflandırılabilmesi, duyguların değişimiyle ilgili ilişkilerin anlaşılabilmesi, duyguların ayırt edilebilmesi ve duyguların yol açtığı durumların anlaşılabilmesidir. Sevmeye, aşık olmanın birbirinden ayrı hisler olduğunu anlama, hem nefret edip hem aşık olma, kızgınlığın daha sonra utanca dönüşmesi gibi durumlar örnek olarak verilebilir” (Aslan, 2013, s. 53’deki alıntı).

d- “Duyguların Düşünceyle Ayarlanması: Duyguların düşünülerek kontrol edilmesi ve ayarlanmasıdır. Bunun anlamı kişinin görmek istediklerine göre değil, gerçek duygularına ulaşarak karar vermesidir” (Aslan, 2013, s. 53’deki alıntı).

“Mayer ve Salovey’in 1997 yılındaki dört boyutlu bu modelinden sonra Caruso ile birlikte, yazarlar zekayı tümdengelimci olarak hiyerarşik bir biçimde dört bölümden oluşan yetenek modeli şeklinde tanımlamışlardır. Bu düzeyler kısaca şu şekilde belirtilmiştir:

a- Birinci Düzey EQ Becerileri: Duyguların algılanması ve değerlendirilmesidir. Çocukların ilk dönemlerde duygusal yüz ifadelerini öğrenmeleri buna örnek verilebilir.

b- İkinci Düzey EQ Becerileri: Zihinde temel duygusal durumların zihinde tutulup benzer ses, renk veya tatla tekrar karşılaşıldığında kıyaslama yapılabilmesidir.

c- Üçüncü Düzey EQ Becerileri: Duyguları anlamayı ve duygulardan sonuç çıkarmayı içermektedir. Örneğin, kızgınlık duygusunun adaletsiz bir durumun algılanmasında artması buna örnek verilebilir.

d- En Üst Düzey EQ Becerileri: Kişinin kendisinin ve diğerlerinin duygularını ayarlama ve yönetmesini kapsamaktadır. Kişinin hem kendi kızgınlık durumunu hem de başka bir kişinin endişesini yatıştırmayı bilmesidir” (Aslan, 2013, s. 53’deki alıntı).

2.6. Duygusal Zeka İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Duygusal zeka ile ilgili alan yazın incelendiğinde, gerek ülkemizde gerek yurt dışında farklı konularda ve alanlarda çalışmalar mevcuttur. Bu bölümde kronolojik sıra gözetilerek yurt içinde ve yurt dışında yapılmış çalışmalar özetlenmiştir.

“Duygusal Zekanın Dönüşümcü Liderlik Davranışı Üzerindeki Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde Çakar (2002), 106 yönetici ve 32 öğretim üyesini örneklem olarak belirlemiştir. Çalışmada, Dönüşümcü Liderlik Davranışı Ölçeği ve Sutarso’nun Duygusal Zeka Ölçeği kullanmıştır. Araştırma sonucunda, duygusal zeka boyutlarının dönüşümcü liderlik davranışı boyutları ile arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiş, sosyal becerilerin dönüşümcü liderlik davranışı boyutları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir.

Özabacı (2004) “Öğretmen Adaylarının Duygusal Zeka ve Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada, Riggio tarafından geliştirilmiş, Yüksel tarafından Türkçeye uyarlanmış Sosyal Beceri Envanteri ve Ergin ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş Duygusal Zeka Ölçeği kullanılarak, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sosyal Bilimler Enstitüsünde öğrenim gören 153 öğretmen adayı örneklem olarak seçilmiştir. Sonuç olarak duygusal zeka alt boyutları ile sosyal beceri alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bununla beraber sosyal becerinin, duyuşsal duyarlık ve sosyal anlatımcılık boyutları ile duygusal zekanın, kendi duygularını anlama ve başkalarının duygularını anlama boyutlarında yüksek ilişki görülmüştür. Cinsiyete göre sosyal becerinin, duyuşsal duyarlık, duyuşsal anlatımcılık ve sosyal duyarlık boyutlarının, duygusal zeka ile negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

“Üstün Yeteneklerde Duygusal Zeka ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde Erol (2004), Türkiye’deki bazı fen liselerinde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerini örneklem olarak kullanmıştır. Çalışmada üç ayrı ölçme aracından yardım alınmıştır. Bunlar, araştırmacı tarafından hazırlanan Bilgi Toplama Formu, Baymur tarafından

geliştirilen Benlik Tasarımı Envanteri ve Hall tarafında geliştirilen, Ergin tarafından ölçüm güvenilirliği ve geçerliği yapılan Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği'dir. Sonuçlara göre, üstün yetenekli bireylerin duygusal zeka ve benlik saygısı arasında olumlu bir ilişki tespit edilmekle birlikte, benlik saygısı ile, duygularının farkında olma, duygularını yönetme, kendini motive etme, empati ve ilişkilerini kontrol etme arasında anlamlı fark olduğu ortaya konulmuştur. Yüksek benlik saygısına sahip üstün yetenekli bireylerin, daha iyi duygularını yönetebildiği, kendini motive edebildiği, empati geliştirebildiği ve ilişkilerini kontrol edebildiği tespit edilmiştir.

“Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Yaratıcılık İlişkileri” adlı betimsel nitelikli doktora tezinde Bender(2006), Gazi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 360 öğrenciyi örneklem olarak hedef almıştır. Çalışmada Bar-On EQ-i, Torrance Yaratıcı Düşünce Testi “Sözel A” ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Çalışmanın sonucu olarak, duygusal zeka arttıkça yaratıcılık düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir.

“Öğretmenlerin Duygusal Zeka Düzeyleriyle Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde Şirin (2007), Ankara ili 2006-2007 yıllarında özel dersanelerde görev yapan 218 kişilik bir öğretmen grubunu örneklem olarak ele almıştır. Çalışmada Ergin tarafından geliştirilen Duygusal Zeka Ölçeği ve Özbay tarafından geliştirilen Stresle Başa Çıkma Tutumları Envanteri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucu olarak, duygusal zekası yüksek olan öğretmenlerin stresle başa çıkmada daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

Yılmaz (2007) “Duygusal Zeka ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde, Kazım Karabekir Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı'nda 2006-2007 yılları arasında 4. sınıfta öğrenim gören 122 öğrenciyi örneklem grubu olarak belirlemiştir. Çalışmada Bar-On Duygusal Zeka Ölçeği, Kişisel Bilgi Formu ve öğrencilerin akademik başarısını belirlemek adına ağırlıklı genel not ortalaması bilgileri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucu olarak akademik başarı ile duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişki sunulamamıştır. Bununla birlikte bayan öğrencilerin duygusal zekalarının, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu da sonuçlar arasında yer almaktadır.

“Performans Sporcusu ve Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zeka İle Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması” adlı doktora tezinde Tok (2008), performans

sporucusu ve sedanter üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve kişilik özellikleri ile olan ilişkisini araştırmayı amaç edinmiştir. Araştırmada, yaşları 17-37 arasında değişen 729 kişiye, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği ve Beş Faktörlü Kişilik Envanteri uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, duygusal zeka kişilik özellikleriyle kısmi şekilde örtüşmektedir. Kişilik faktörlerinden olan, dışadönüklük ve gelişime açıklık faktörlerinin duygusal zeka ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Performans sporcularının sedanterlere oranla daha yüksek duygusal zekaya sahip oldukları belirtilmiştir.

Taşkın (2008) “Beden Eğitimi Öğrencilerinde Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Bar-On Duygusal Zeka Ölçeğini ve demografik bilgiler için hazırlanan formu, Beden Eğitimi ve Spor, Antrenörlük ve Spor Yöneticiliği Bölümü’nde öğrenim gören 486 öğrenciye uygulamıştır. Bu ölçekten elde edilen puanlara göre, kişilerin cinsiyete, yaşadığı yere, spor branşına, gelir düzeyine, öğrenim gördükleri alana bağlı olarak sosyo-demografik özellikleri incelemek amaç edinilmiştir. Araştırmanın sonucu olarak, duygusal zekanın kişisel, kişilerarası ve genel ruh durumu boyutlarıyla ilişkili olduğu bunun yanında, duygusal zekanın başarı yolunda önemli bir etken olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, duygusal zekanın alt boyutlarından olan, kişilerarası ve kişisel beceriler, uyum, stresle başa çıkma, genel ruh durumu alt boyutlarının cinsiyete, sınıfa, gelir düzeyine, desteklenen takıma ve bireysel ve takım sporları değişkenlerine göre bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Erkeklerin stresle başa çıkma puanlarının bayanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yerleşim yerleri bakımından ise kişisel beceriler ve uyumluluk alt boyutları farklılık göstermiştir.

“Öğretmen Adaylarının Duygusal Zeka Düzeyleri ve Etik Muhakeme Yetenekleri” adlı tarama modelindeki çalışmalarında Önen ve Kılıç (2009), Richmond’ın Etik İlkeler Ölçeği’ni Türkçeye uyarlayarak kullanmışlardır. Bununla birlikte araştırmacıların kendilerinin geliştirmiş olduğu Duygusal Zeka Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu kullanmışlardır. Örneklem olarak, Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 2006-2007 yılları arasında öğrenim gören 250 öğrenci seçilmiştir. Araştırmanın sonuçları, cinsiyete, yaşa, öğrenim gördükleri bölüm ve daha önceki yaşanılan yer ile kategorize edilmiştir. Cinsiyete, yaşa, bölümlere ve yetişmiş olunan yerleşim yerine göre duygusal zeka ve etik muhakeme yetenekleri arasında anlamlı bir ilişki belirtilmemiştir.

Keskin (2010) “Hemşirelik Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri İle Empati Becerileri Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde, İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu’nda 2008-2009 yılları arasında öğrenim gören 125 öğrenciyi örneklem olarak seçmiştir. Araştırmada Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği, Empati Beceri Ölçeği ve Anket Formu kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre; hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zekalarının ve empati becerilerinin düşük olduğu, bununla birlikte duygusal zeka ve empati becerileri arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Certel, Çatıkkaş ve Yalçınkaya (2011) “Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Duygusal Zeka ile Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi” isimli makalelerinde, Ege Üniversite Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü’nde 2010-2011 yıllarında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden 98 kişiyi örneklem olarak belirlemişlerdir. Çalışmada Bar-On Duygusal Zeka Ölçeği, Kişisel Bilgi Formu ve California Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre, aday beden eğitimi öğretmenlerinin kişilerarası ilişkiler, kişisel ve başkalarının duygu ve düşüncelerini anlayabilme, toplumsal sorumluluk konularında iyi olduklarını ancak stresle başa çıkmada, çevreye ve şartlara uyum konusunda yeterli olmadıkları tespit edilmiştir.

“Duygusal Zekanın İletişim Becerileri Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma” adlı makalelerinde Çetinkaya ve Alparslan (2011), Schutte Duygusal Zeka Ölçeği ve İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu’nda öğrenim gören 203 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda, duygusal zeka alt boyutları ile iletişim becerisi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte empatik duyarlılık alt boyutu ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ortaya konulmuştur. Duygusal zekanın duygusal düzenleme boyutu, duyguları kullanımı boyutu ve duygusal farkındalıklar boyutu ile iletişim becerisinin zihinsel boyutu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Yurdakavuştu (2012) “İlköğretim Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Sosyal Beceri Düzeyi” adlı yüksek lisans tezinde, İzmir ili Buca ilçesinde devlet okullarında öğrenim gören beşinci sınıf öğrencilerinden 450 öğrenciyi örneklem olarak belirlemiştir. Araştırmada Çocuklar İçin Duygusal Zeka Ölçeği, Çocuklar İçin Sosyal Beceri Ölçeği ve Kişisel Bilgi

Formu kullanılmıştır. Duygusal zeka ve sosyal becerinin kız öğrencilerde daha yüksek olduğu tespit edilip, duygusal zeka ve sosyal becerinin, yaşa, cinsiyete, faaliyetlere katılıp katılmama durumuna, ailenin ekonomik gelir düzeyine, annenin eğitim düzeyine, yetiştiği yerleşim yerine göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Duygusal zeka ve sosyal beceri arasında ise olumlu yönde bir ilişki olduğu ortaya konmuştur.

“ Duygusal Zeka ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Doğa Sporu Yapanlar Örneğinde İncelenmesi” adlı makalesinde Ardahan (2012), Türkiye Dağcılık Federasyonu, Türkiye Bisiklet Federasyonu ve bu federasyonlara bağlı derneklerin tüm üyelerine, elektronik anket yöntemi kullanılarak uygulama yapılmış ve 1181 kişilik bir örneklem kullanılmıştır. Çalışmada Diener tarafında geliştirilen Yaşam Doyum Ölçeği ve Chan tarafında geliştirilen Duygusal Zeka Ölçeği ile birlikte demografik soruların yer aldığı bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, örneklem grubunun duygusal zeka ve yaşam doyumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bununla birlikte, katılımcıların duygusal zekalarının yaşam doyumlarından daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Dağcılık, kaya tırmanışı, bisiklet binme ve doğa yürüyüşü yapmak, bireylerin duygusal zekasını ve yaşam doyumlarını olumlu yönde etkilemektedir.

Lotfi Kashani, Lotfi Azimi ve Vaziri (2012) “Relationship Between Emotional Intelligence and Educational Achievement” adlı çalışmalarında duygusal zeka ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaç edinmişlerdir. Çalışmanın örneklemini, İran Islamic Azad University’de öğrenim gören 100 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve diploma puanları ile üniversite dereceleri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucu olarak, akademik başarı ile duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir

Asadollahfam, Salimi ve Pashazadeh (2012) “Emotional Intelligence, Gender and Vocabulary” adlı çalışmalarında İran Azad University of Maraghe İngilizce Dil Öğretimi Bölümü’nde öğrenim gören 200 öğrenciyi örneklem olarak kullanmışlardır. Çalışmayı iki aşamalı olarak yürütmüşlerdir. İlk aşamada Oxford Yerleştirme testi yapılmış ve ikinci aşamada bu testten orta ileri düzeydeki 50 öğrenci üzerinde, Kelime Seviye Testi ve Bar-On Duygusal Zeka Envanteri kullanılmıştır. Sonuç olarak, kişilerarası beceriler ve kelime bilgisi ile duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişki çıkmıştır. Bununla birlikte, kız öğrencilerin daha yüksek duygusal zekaya ve kelime bilgisine sahip olduğu tespit edilmiştir.

“Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü Öğrencileri İle Diğer Lise Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeylerinin Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde Pektaş (2013), Bar-On Duygusal Zeka Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanarak veri toplamıştır. Araştırmanın örneklemini, Amasya ilinde bulunan bazı devlet liselerinden ve Türkiye’deki bazı güzel sanatlar ve spor liselerinde öğrenim gören 406 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre, lise son sınıf öğrencilerinin duygusal zekalarının bazı değişkenlere bağlı olarak çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrenim görülen lisenin türüne, cinsiyete, babanın öğrenim düzeyine bağlı olarak duygusal zekanın farklılaştığı tespit edilirken, kardeş sayısının, ebeveynlerin mesleğinin, ailenin geliri ve tutumunun duygusal zekada anlamlı bir farklılık yaratmadığı ortaya konulmuştur.

“Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin İncelenmesi” adlı makalesinde Yalız (2013), örneklem olarak, Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 107 öğrenciyi belirlemiştir. Çalışmada Bar-On EQ-i Duygusal Zekâ Ölçeği kullanılarak öğrencilerin duygusal zekaları ile ilgili bilgi toplanmıştır. Sonuçlara göre, duygusal zekanın bir alt boyutu olan, Stresle Başa Çıkma boyutu açısından kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bununla birlikte, öğrenim görülen sınıf düzeyine göre, duygusal zekanın alt boyutlarından, genel ruh durumu, kişilerarası yetenekler ve kişisel yetenekler arasında ise anlamlı bir fark ortaya konulmuştur. İlgilenilen spor branşının ise duygusal zekada herhangi bir etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim bölümlerine göre, duygusal zekanın bir alt boyutu olan Kişilerarası Yetenekler boyutuyla anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

“The Relationship Between Emotional Intelligence and Marital Status in Sample of College Students” adlı çalışmalarında Madahi, Javidi ve Samadzadeh (2013), üniversite öğrencilerinin duygusal zeka ve medeni durumları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaç edinmişlerdir. Çalışmada, İran Shahed Üniversitesinden 110’u bekar, 130’u evli, toplamda 240 öğrenci, örneklem olarak kullanılmıştır. Araştırmada The Emotional Quotient Inventory-Duygusal Bölüm Envanteri kullanılmış ve öğrencilerin evlilik durumları araştırılmıştır. Sonuç olarak, saygı, empati, sosyal sorumluluk, dürtü kontrolü, kendini gerçekleştirme ve gerçeklik testi boyutları açısından evli bireylerin duygusal zekaları, bekar bireylere göre daha fazladır.

İyimserlik ve mutluluk alt boyutları içinde, bekar bireylerin evli bireylere nazaran daha yüksek sonuçlar aldığı gözlemlenmiştir.

“The Influence of Emotional Intelligence on Academic Achievement” adlı çalışmalarında Mohzan Mohd, Hassan ve Halil (2013), duygusal zekanın akademik başarı üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Çalışmanın örneklemini, Universiti Teknologi Mara eğitim fakültesinden 278 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada Kişisel Bilgi Formu ve Duygusal Zeka Envanteri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucu olarak katılımcıların yüksek duygusal zekaya sahip oldukları bununla birlikte, duygusal zeka ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

2.7. Mutluluk

Tarihte çoğu düşünür, mutluluğu arama olarak bilinen, “Hedonizm” konusuyla yakından ilgilenmiştir. Düşünürlere göre, mutluluğa ulaşmak için harcanan zaman çok asildi. Ancak günümüzde bencil bir davranış olarak bilinen hedonizm, anlık ve kısa dönemli bir mutluluk arayışı içinde olmayı yansıtmaktadır. Mutluluk bu görüşün aksine çok daha geniş bir amaca hizmet etmektedir (Stein ve Book, 2000/2003, s. 242-243).

Yunanca Eudaimonia kavramıyla başlayan mutluluğun tarihi, Platon ile ön plana çıkar. Eudaimonia, kelime anlamı olarak, hayatın kusursuz şekilde devam etmesidir. Platon ise mutluluğun, üç farklı alanın birleşmesinden meydana geldiğini öne sürer. Bunlar; fiziksel arzular, ruhsal ihtiyaçlar ve akıldır. Platon’un öğrencisi olan Aristoteles’e göre ise mutluluk, erdeme ve mükemmel bir karaktere ulaşmayla gerçekleşmektedir. Mutluluk anlık duygulardan çok hayat boyu ulaşılmaya çalışılan bir erdemdir. Epikür ise mutluluğu, hazlarla baş ederek huzura kavuşmak olarak nitelmiştir (Marar, 2003/2004, s. 17-18). Zevkler, hazlar insan beyninin doğal donanımlarındandır. Hepimizin içinde olan yeti ise yaşama zevkidir (Klein, 2002/2004, s. 269). Zevkler, filozofların deyişiyle, “ham duygular”, sevinç, heyecan, canlılık ve rahattır. Zevkler geçicidir. Hazlar ise çok daha kapsamlıdır ve bizi baştan aşağıya kaplar (Seligman, 2002/2007, s. 115). Eudaimonist gelenek, antikçağ düşünürleri için köprü niteliğindedir. Bu gelenekte, birinin mutlu olarak nitelenmesi, o kişinin ahlaki olarak kabul edilmesiydi (Marar, 2003/2004, s. 18-19).

Mutluluk tanımı basit olarak görünmesine rağmen, oldukça geniş ve açıklaması da bir hayli zordur. Oxford İngilizce Sözlüğü’nde mutluluk kavramının kökü “tesadüf” anlamına gelen “happen” ve “happenstance” olarak geçmektedir. Genel mutluluk tanımlarına

bakıldığında, hoşnut olma ve iyilik durumları karşımıza çıkmaktadır. Günlük hayatımızda ise mutluluk yerine, neşe, huzur, heyecan ve memnun olma gibi sözcükler de kullanabiliyoruz. Bu sözcükler, mutluluğun anlamını yansıtıyor gibi görünse de, tam olarak mutluluk kavramını karşılamamaktadır. Kimi sözcükler mutluluk anlamını çağırırsa da, eş anlamlısı yoktur (Marar, 2003/2004, s. 15-16). Mutluluğun tanımı, kişiden kişiye göre değişir. Farklı durumlarda mutlu olabilir insanlar. Bir gün bizi mutlu eden faktör, başka gün bizi mutlu etmeyebilir (Gülenç, 2013, s. 10).

Türkçe Sözlük'te (TDK, 2011, s. 1716) mutluluk; “bütün özlemlere, eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, mut, ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık, saadetlilik” olarak geçmektedir.

Psikoloji Sözlüğü'ne (2011, s. 117) göre mutluluk; “genellikle gülümseme ya da gülmeye ifade edilen duygu. Kısa süreli bir haz, eğlence, önemli bir buluşma vb. gibi durumlardan kaynaklanabilir”.

Felsefe Sözlüğü'ne (2003, s. 277) göre mutluluk;

Genel çerçevesi, formel anlamı içinde insan eylemlerinin ve çabalarının nihai ve en yüksek amacı olan hal, yaşamdaki en yüksek değer ya da hedefe ulaşma durumu. Acının yokluğu ya da haz hali; insanın kendi potansiyel güçlerini gerçekleştirmesinin, ödevlerini yapmasının, erdemli oluşunun, doğa yasalarına uygun yaşamasının, kendi yazgısını özgürce belirlemesinin sonucu olan yetkinlik hali.

Mutlu insanlar hayattan çok daha kolay tat alıp eğlenebilirken, mutsuz insanlar çok daha az zevk duymaktadırlar. Mutlu insanlar, çok küçük şeylerden bile mutlu olmayı bilirler. Mutsuzluğa düşmemizde iki sebep vardır. İlki, kişilerin elde etme isteğidir. Bu kişiler arzu ettikleri şeyler olmayınca, büyük bir hayal kırıklığı yaşarlar ve mutsuz olurlar. İkinci sebep ise, kötü şeylerin olması beklentisi içinde olmaktır. Bu beklentilerin gerçekleşmesi ise kişileri vazgeçiş ve umutsuzluğa sürüklemektedir (Stein ve Book, 2000/2003, s. 240-241).

En temel ihtiyaçlardandır mutlu olmak. Ancak, mutluluk, başkalarını mutsuz ederek değil, diğerlerinin de mutluluğu için çalışarak elde edilir. Kimse mutsuzluğun peşinden koşmaz. Herkes mutlu olmak ister. Ancak, mutluluğun değerini, mutsuzluğu yaşayarak anlayabiliyoruz (Gülenç, 2013). Sayar (2013, s. 17-19), mutluluğun şartlarını şu şekilde belirtmiştir. Sevgi, ümit, cesaret, özgürlük, güvenlik, fedakarlık ve anlam duygusuyla yaşamak. Bu şartların tam anlamıyla yerine getirilmesi mutluluk yolunu aralamaktadır.

2.7.1. Mutlulukla İlgili Yapılan Araştırmalar

Mutluluk ile ilgili literatür incelendiğinde, gerek ülkemizde gerek yurt dışında farklı konularda ve alanlarda çalışmalar mevcuttur. Bu bölümde kronolojik sıra gözetilerek yurt içinde ve yurt dışında yapılmış çalışmalar özetlenmiştir.

“Dindarlık ve Mutluluk İlişkisi” adlı yüksek lisans tezinde Aydemir (2008), 20-35 yaş arasında, 2007 yılında Samsun Bafra ilçesinde bulunan 254 birey üzerinde çalışmıştır. Çalışmada Dindarlık Envanteri, Mutluluk Envanteri ve Kişisel Bilgi Anketi kullanarak veri elde etmiştir. Çalışma sonuçlarına göre, evli bireylerin, 31-35 yaş grubu bireylerin, gelir seviyesi daha yüksek bireylerin, köy ve kasabada yaşayan bireylerin dindarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim düzeyi yükseldikçe dindarlık düzeyinde düşme görülmüştür. Gelir durumu çok iyi olanların ve evli bireylerin diğerlerine göre daha mutlu olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim durumu yükseldikçe mutluluk düzeyinde düşme görülmüştür. Cinsiyete ve mesleki duruma göre dindarlık ve mutluluk düzeylerinde herhangi bir değişme olmadığı ortaya konulmuştur.

“Mutluluk Düzeyinin Sosyo-Demografik Özelliklerle Lojistik Regrasyon Analizi Aracılığıyla İncelenmesi ve Türkiye İçin Bir Uygulama” adlı yüksek lisans tezinde Şentürk (2011), Avrupa Yaşama ve Çalışma Koşullarını iyileştirme Vakfının 2007 yılı Avrupa Yaşam Kalitesi Anketi aracılığıyla 31 ülkeden toplanan verilerden faydalanmıştır. Çalışmada da bunu ikincil veri olarak ifade etmiştir. Ankette yer alan mutluluk değişkenini bağımlı değişken olarak ele alarak tüm ülkeler arasından Türkiye seçilerek incelenmiştir. Önceden yapılan anket 18 yaşından büyük 2000 kişiye uygulanmıştır. Çalışmanın sonucu olarak, evli bireylerin evli olmayanlara göre, erkeklerin ise kadınlara göre daha mutlu olduğu belirlenmiştir. Gelir düzeyine bağlı olarak da mutluluk düzeyinin arttığı tespit edilmiştir. 18-24 ve 65 üstü yaş grubunun daha mutlu olduğu, genel olarak öğrencilerin ve emeklilerin daha mutlu olduğu da çıkan sonuçlar arasındadır. Ayrıca eğitim seviyesinin artmasıyla mutsuzluk düzeyinin artması arasında bir ilişki tespit edilmiştir. Bunun sebebini ise beklenen refah seviyesine ulaşamaması olarak açıklamıştır.

“Mutluluk ve İktisadi Parametreler Üzerine Bir İnceleme” adlı doktora tezinde Gökdemir-Dumludağ (2011), Hollanda’da yaşayan Türkler ve Faslıları örneklem olarak belirlemiştir. Çalışmaya 207 kişi katılıp, bunların 96’sı Faslı, 111’i ise Türk’tür. Çalışmada Türklerin Faslılara göre daha yüksek gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Ancak Hollanda’da yaşayan Türklerin Faslılara kıyasla yaşam düzeyi ve mutluluklarının daha

düşük olduğu tespit edilmiştir. Türklerin kendilerinden daha zengin ve sosyal yönden daha yüksek kişilerle kendilerini karşılaştırmaları yaşam düzeylerini olumsuz etkilemiştir. Faslıların ise diğer bireylerin Türkler kadar önemsemediği tespit edilmiştir. Faslılarda kadınların erkeklere nazaran daha mutlu ve yaşam memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu belirtilirken, Türklerde erkeklerin yaşamdan daha memnun, kadınların ise daha mutlu olduğu belirtilmiştir.

Pishva, Ghalehban, Moradi ve Hoseini (2011) “Personality and Happiness” adlı çalışmalarında, kişilik özelliklerini ölçmek için The Eysenck Kişilik Anketi ve mutluluğu ölçmek için Oxford Mutluluk Envanterinden faydalanmışlardır. Çalışmanın örneklemini Kermanshah University of Medicine Science’den 21-47 yaşarı arasında, mezun olmuş ve öğrenim gören 150 yetişkin oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı, mutluluk ve kişilik arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışmanın sonucunda, kişilik özelliklerinden dışa dönüklük ve mutluluk arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bununla birlikte, karakteristik olarak mutlu olup olmamanın, temel kişilik yapısı altında yatmakta olduğu tespit edilmiştir.

Farahani, Saiah, Heidary, Nabilu ve Eskandaripour (2011) “The Relationship Between Happiness Dimensions and Athletic Performance In The Male High School Students In Ijrood” adlı çalışmalarında, Lijrood lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin mutluluk boyutları ve atletik performansları arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaç edinmişlerdir. Bununla birlikte, Oxford Mutluluk Envanteri ve Atletik Performans Envanteri, ölçüm araçları olarak seçilmiştir. Çalışmanın sonucu olarak, mutluluk ve alt boyutları olan, yaşam doyumu, özsaygı ile egzersiz arasında önemli bir ilişki tespit edilmiştir. Daha fazla yoğun egzersizlerden ziyade hafif yoğunluktaki egzersizlerin özsaygı, eğlence, rahatlama ve yaşam doyumu gibi faktörleri daha fazla etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

“Effects of Economic and Non Economic Factors on Happiness on Primary School Teachers and Urmia University Professors” adlı çalışmalarında Habibzadeh and Allahviridiyani (2011), ilkokul öğretmenlerinde ve Urmia Üniversitesi profesörlerinin, ekonomik ve ekonomik olmayan faktörlerin mutluluk üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Çalışmanın örneklemini, İran Orumieh’te bulunan Azad Üniversitesi ve yine Orumieh’de bulunan ilkokul öğretmenlerinden toplam 313 kişi oluşturmaktadır. Bunların 81’ini profesörler oluştururken, 232’sini ise ilkokul öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmada Oxford Mutluluk Envanteri ve bireysel bilgileri ve iş karakterlerini içeren Demografi Envanteri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucu olarak, İlkokul öğretmenlerinin ve profesörlerin paralarını kredi, gıda, giysi, diğer maliyetler ve en son olarak ulaşımaya harcadıkları tespit edilmiştir. Yaş, medeni durum, eğitim, gelir grupları gibi faktörlerin mutluluğa etkisi

olmadığı belirtilmiştir. Fakat cinsiyet, ekonomik güvenlik, iş tatmini ve ulusal ve uluslar arası seyahatler ile mutluluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

“Happiness In East Europe In Comparison With Turkey” adlı çalışmasında Atay (2012), yedi Doğu Avrupa ülkesini (Çek Cumhuriyeti, Polonya, Slovenya, Slovakya, Macaristan, Bulgaristan, Romanya) ve Türkiye’yi mutluluk determinantları açısından karşılaştırmıştır. Çalışmada World Values Survey’den alınan verilerden faydalanılmıştır. Bununla birlikte 1996 yılında elde edilen, Türkiye’den 1907 katılımcının verileri değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre yaşlılık, boşanma ve işsizlik bütün ülkelerin mutluluk düzeylerini olumsuz etkilemektedir. Evli olmak, eğitim seviyesi, gelir düzeyi, Türkiye dışında bütün ülkelerde mutluluk seviyesini olumlu yönde etkilemektedir. Türkiye’de eğitim seviyesi, mutluluk seviyesini olumsuz etkilemektedir. Bu sonuç Şentürk’ün (2011) yaptığı çalışma sonucuyla da örtüşmektedir. Çalışmanın bir diğer sonucu ise, bütün bireysel düzeydeki değişkenlerin, yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim seviyesi, işsizlik durumu, sosyal çevre ve dini faktörler, mutlulukla yakından ilişkili olduğudur. Çalışmaya göre, bireylerin mutluluk düzeyi, hem sosyo-ekonomik hem de demografik faktörlerle ilgilidir. Küçük yaş, kadın olmak, evli olmak, dindar olmak, yüksek gelir düzeyi, yüksek eğitim düzeyi, şehirlerde yaşamak gibi faktörler daha yüksek seviyedeki mutluluğa katkı sağlarken, işsizlik ve boşanma gibi faktörler daha düşük seviyede mutluluk sebebidir.

“Öz-Eleştiri ve Mutluluk” adlı makalelerinde Sapmaz, Doğan ve Çötök (2012), öz-eleştiri ve mutluluk arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaç edinmiştir. Çalışmada Oxford Mutluluk Ölçeği-Kısa Formu ve Öz-Eleştiri Ölçeklerinden faydalanmışlardır. Sakarya Üniversitesi’nde 2010-2011 yıllarında Fen Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören 222 öğrenciyi örneklem gurubu olarak belirlemişlerdir. İçsel öz-eleştiri ve karşılaştırmaya dayalı öz-eleştiri alt boyutları ile mutluluk arasında negatif yönde anlamlı düzeyde ilişki saptanmıştır.

“The effect of the selected exercise on male students' happiness and mental health” adlı çalışmalarında Gatab ve Pirhayti (2012), mutluluğu ölçmek için Oxford Mutluluk Anketi ve genel sağlık durumunu ölçmek için Genel Sağlık Anketi’nden faydalanmışlardır. Çalışmanın örneklemine Babol Payame Noor Üniversitesi’nde 2010-2011 yıllarında öğrenim gören 80 erkek öğrenci oluşturmaktadır. 40 kişilik biri deney, 40 kişilik biri kontrol olmak üzere iki gurup mevcuttur. Deney gurubuna, her seansın 60 ile 90 dakika sürdüğü, haftada iki seans, toplamda sekiz hafta süren bir yaratıcı ve mücadeleci yardımlaşma oyunları oynatılmıştır. Çalışmanın sonucu olarak, sekiz haftalık bir çalışma sonrası deney gurubunun, mutluluk, depresyon ve bozulmuş sosyal fonksiyonlarında, genel sağlık göstergelerinde ve

fiziksel bulgularında önemli bir gelişme kaydedilmiştir. Ancak kontrol gurubunun belirtilen özelliklerinde önemli bir gelişme görülememiştir. Bununla birlikte, egzersizin mutluluğu artırdığı ve genel sağlık durumuna faydalı olduğunu tespit etmişlerdir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, genel tarama modellerinden, ilişkisel tarama modeli örnek alınarak yapılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır”(Karasar, 2000, s. 77). “İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2000, s. 81).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören toplamda 1254 öğrenci oluşturmaktadır. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrenci sayısı toplamda 309’dur. Bunların 243’ü kız, 66’sı erkektir. Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin sayısı toplamda 244’tür. Bunların 162’si kız, 82’si ise erkektir. İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenci sayısı toplamda 372’dir. Bunların 319’u kız, 53’ü erkektir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenci sayısı toplamda 329’dur. Bunların 122’si kız, 207 si erkektir.

Araştırmanın örneklemini ise, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi ve İlköğretim Matematik öğretmenliği bölümlerinde 2013-2014 yılları arasında öğrenim gören 2. ve 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya toplamda 434 öğrenci katılmıştır (N=434). Kız öğrencilerin sayısı (N=308), erkek öğrencilerin sayısı ise (N=124) ‘tür. 2 adet cevapsız ölçek bulunmasından dolayı çalışmaya dahil edilmemiştir. Çalışmada, 16-18 yaş arası (N=11), 18-22 yaş arası (N=364) ve 22+ grupta ise (N=56) kişi mevcuttur. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü’nden (N=103), Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı’ndan (N=107), Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’ndan (N=112) ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü’nden (N=108) katılımcı çalışmaya dahil edilmiştir. Cevapsız 4 ölçeğin bulunmasından dolayı, toplamda (N=430) öğrenci

değerlendirmeye alınmıştır. Anne eğitim durumuna bakıldığında, Okuma Yazması Yok grubuna dahil olan öğrenciler (N=16), İlkokul Mezunu (N=151), Ortaokul Mezunu (N=68), Lise Mezunu (N=122) ve Üniversite Mezunu (N=74) katılımcı mevcuttur. 3 cevapsız ölçeğin bulunmasından dolayı toplamda (N=430) katılımcı değerlendirilmeye alınmıştır. Baba eğitim durumuna bakıldığında Okuma Yazması Yok grubuna dahil olan öğrenciler (N=5), İlkokul Mezunu (N=82), Ortaokul Mezunu (N=50), Lise Mezunu (N=127) ve Üniversite Mezunu (N=167) katılımcı mevcuttur. 3 cevapsız ölçeğin bulunmasından dolayı toplamda (N=430) katılımcı değerlendirilmeye alınmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, üç farklı ölçüm aracından yardım alınmıştır. Bunlar; Oxford Mutluluk Ölçeği, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu'dur. Oxford Mutluluk Ölçeği'nin orijinali Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilmiş, Türkçe formu ölçüm geçerliği ve güvenilirliği ise Doğan ve Sapmaz (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,91 olarak tespit edilmiştir. 28 maddeden oluşmaktadır ve 6'lı likert tipi (1- Hiç Katılmıyorum, 2- Çoğunlukla Katılmıyorum, 3- Biraz Katılıyorum, 4- Katılıyorum, 5- Çoğunlukla Katılıyorum, 6- Tamamen Katılıyorum), tek faktörlü yapıya sahip bir ölçektir.

Schutte Duygusal Zeka Ölçeği'nin orijinali Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (1998) tarafından, 33 madde olarak geliştirilmiş. Daha sonra Austin, Saklofese, Huang ve McKenney (2004) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenmiştir (Tutar, Tok ve Salotukoğlu, 2011, s. 327'deki alıntı). Bu ölçeğin Türkçe uyarlaması, ölçüm geçerliği ve güvenilirliği ise, Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı bütünü için 0,82, alt boyutları için ise 0,75, 0,39 ve 0,76 olarak tespit edilmiştir. 41 maddeden oluşmaktadır ve 5'li likert tipi (1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Fikrim Yok, 4- Katılıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum) bir ölçektir. Ölçek üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Bunlar; İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi, Duyguların Kullanımı ve Duyguların Değerlendirilmesi olarak tanımlanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu ise literatür taraması yapılarak araştırmacı tarafından yapılmış ve konuyla ilişkilendirilecek demografik bilgileri içermektedir. Kişisel bilgi formunda; cinsiyet, yaş, ailenin gelir durumu, en uzun kalınan yerleşim birimi, bölüm, annenin eğitim durumu ve babanın eğitim durumu demografik bilgileri yer almaktadır.

Kullanılacak ölçeklerin, bölümlere uygulanabilmesi için Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden izin yazıları alınmıştır (Ek 4, Ek 5)

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma süresince elde edilen veriler, SPSS 16.0 (The Statistical Package For The Social Sciences) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. İlişkisiz örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi kullanılmıştır. İlişkisiz üç ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla One-Way ANOVA kullanılmıştır. İlişkisiz iki örneklem ortalaması arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla Independent Samples T-Test kullanılmıştır.

Araştırmanın veri kaynağı olan örneklem büyüklüğü de istatistik seçimini etkiler. Büyük gruplar üzerinden toplanan verilerin, normal dağılıma yakın dağılım gösterdikleri kabul edilebilir ve buna göre parametrik istatistikler seçilebilir. Dağılımın normal dağılımdan aşırı sapma göstermediği şeklinde bir varsayım ileri sürmek için öngörülen örneklem büyüklüğü genellikle 30 ve daha büyük gösterilmektedir. Ancak sosyal bilimlerde pek çok araştırmalar, özellikle de deneysel çalışmalar, daha küçük gruplar üzerinde yapılmaktadır. Literatürde, alt grupların her birinin büyüklüklerinin 15 ve daha yüksek olması durumunda parametrik bir istatistiğin kullanılmasının, analizde hesaplanacak 'p' anlamlılık düzeyinde önemli bir sapmaya yol açmadığına ilişkin incelemelere rastlanmaktadır (Büyüköztürk, 2000, s. 8).

4. BULGULAR VE YORUM

Çalışmada, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin duygusal zeka ve mutluluklarının karşılaştırılmıştır. Bununla birlikte, bazı demografik değişkelere göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin, duygusal zeka ve mutlulukları araştırılmıştır.

Tablo 1. Bölümlerin Mutluluk Ortalama Değerleri

	N	Ortalama	SS
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	103	114,33	17,53
Resim-İş Eğitimi	107	109,56	19,14
Müzik Eğitimi	112	111,52	18,53
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	108	107,46	16,88
Toplam	430	110,686	18,16158

Tablo 1'de bölümler arası mutluluk değerlerinin biri birine yakın olmasına karşılık en yüksek BESÖ $X=(114,33\pm 17,53)$, en düşük İMÖ $X=(107,46\pm 16,88)$ olduğu görülmektedir.

Tablo 2 Bölümlerin Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
BESÖ- RİE	Gruplar Arası	2702,67	3	900,89	2,77	0,04	BESÖ
ME - İMÖ	Grup İçi	138799,95	426	325,82			İMÖ

Tablo 2'de Bölümlerin ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($F(3,426)=2,77$; $p=0,04<0,05$). Bu çözümleme sonucunda gruplar arasında beliren anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla, post-hoc test istatistikleri uygulanmıştır (Tukey HSD).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin ortalaması ($114,33\pm 17,53$), ilköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin ortalamalarından ($107,46\pm 16,88$) yüksektir.

Tablo 3. Bölüme Göre Duygusal Zeka İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

	N	Ortalama	SS
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	103	46,42	6,14
Resim-İş Eğitimi	107	46,49	6,21
Müzik Eğitimi	112	45,97	5,99
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	108	45,39	5,67
Toplam	430	46,06	6,00

Tablo 3'te bölümler arası duygusal zeka/ruh halinin düzenlenmesi değerlerinin biri birine yakın olmasına karşılık en yüksek RİE $X=(46,49\pm 6,21)$ en düşük İMÖ $X=(45,39\pm 5,67)$ olduğu görülmektedir

Tablo 4. Bölüme Göre Duygusal Zeka İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
BESÖ-RİE	Gruplar Arası	82,06	3,00	27,36	0,76	0,52
ME-İMÖ	Grup İçi	15352,36	426,00	36,04		

Tablo 4'te bölüme göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,426)=0,76$; $p=0,52>0,05$).

Tablo 5. Bölüme Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

	N	Ortalama	SS
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	103	22,84	3,35
Resim-İş Eğitimi	107	23,14	3,14
Müzik Eğitimi	112	24,07	3,05
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	108	23,94	2,74
Toplam	430	23,51	3,11

Tablo 5'de İlköğretim Matematik Öğretmenliği öğrencilerinin ortalaması ($23,94\pm 2,74$), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin ortalamalarından ($22,84\pm 3,35$) yüksektir. Müzik Eğitimi öğrencilerinin ortalaması ($24,07\pm 3,05$), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin ortalamalarından ($22,84\pm 3,35$) yüksektir.

Tablo 6. Bölüme Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
BESÖ-RİE	Gruplar Arası	116,39	3,00	38,8	4,1	0,007	BSÖ-İMÖ
ME-İMÖ	Grup İçi	4025,06	426,00	9,44			BSÖ-ME

Tablo 6’da bölüme göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($F(3,42)=4,10$; $p=0,007<0,05$). Bu çözümleme sonucunda gruplar arasında beliren anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla, post-hoc test istatistikleri uygulanmıştır (Tukey HSD).

Tablo 7. Bölüme Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

	N	Ortalama	SS
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	103	35,38	5,72
Resim-İş Eğitimi	107	36,18	4,74
Müzik Eğitimi	112	36,79	5,47
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	108	35,49	4,79
Toplam	430	35,97	5,21

Tablo 7’de Müzik Eğitimi öğrencilerinin ortalaması ($36,79\pm 5,47$), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin ortalamalarından ($35,38\pm 5,72$) yüksektir.

Tablo 8. Bölüme Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
BESÖ-RİE	Gruplar Arası	141,59	3,00	47,20	1,75	0,16
ME-İMÖ	Grup İçi	11505,13	426,00	27,01		

Tablo 8’de bölüme göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği’ne ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,426)=1,75$; $p=0,16>0,05$).

Tablo 9. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Yaş, 16-18, 18-22 ve 22+ olarak gruplanmış olmasına rağmen Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencileri sadece 18-22 ve 22+ yaş gruplarındadırlar.

Yaş	N	Ortalama	SS	SD	t	p
18-22	73	113,05	17,28	101	-1,15	0,25
22+	30	117,43	18,03			

Tablo 9’da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinde yaşa göre Oxford Mutluluk Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=-1,15$; $p=0,25>0,05$). Ancak, 22+ yaş grubu öğrencilerin mutluluk ortalama değerleri ($117,43\pm 18,03$), 18-22 yaş grubu öğrencilerin mutluluk ortalama değerlerine ($113,05\pm 17,28$) göre daha yüksektir.

Tablo 10. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Yaş	N	Ortalama	SS	SD	t	P
18-22	73	46,27	6,41	101	-0,37	0,71
22+	30	46,77	5,51			

Tablo 10’da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin yaşa göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=-0,37$; $p=0,71>0,05$).

Tablo 11. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Yaş	N	Ortalama	SS	SD	t	P
18-22	73	23,15	3,28	101	1,50	0,14
22+	30	22,07	3,45			

Tablo 11’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinde yaşa göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=1,50$; $p=0,14>0,05$).

Tablo 12. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Yaşa Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Yaş	N	Ortalama	SS	SD	t	P
18-22	73	35,22	5,69	101	-0,44	0,66
22+	30	35,77	5,88			

Tablo 12’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinde yaşa göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=-0,44$; $p=0,66>0,05$).

Tablo 13. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	SD	t	P
Kız	52	115,46	17,2	101	0,66	0,51
Erkek	51	113,18	17,96			

Tablo 13’te Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin cinsiyete göre Oxford Mutluluk Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=-0,66$; $p=0,51>0,05$).

Tablo 14. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	SD	t	P
Kız	52	46,63	6,39	101	0,36	0,72
Erkek	51	46,2	5,93			

Tablo 14’te Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinde cinsiyete göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=0,36$; $p=0,72>0,05$).

Tablo 15. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	SD	t	P
Kız	52	23,31	3,21	101	1,45	0,15
Erkek	51	22,35	3,45			

Tablo 15'te Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinde cinsiyete göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=1,45$; $p=0,15>0,05$).

Tablo 16. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Cinsiyete Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	SD	t	P
Kız	52	35,88	6,01	101	0,91	0,37
Erkek	51	34,86	5,42			

Tablo 16'da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinde cinsiyete göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t_{(101)}=0,906$; $p=0,367>0,05$).

Tablo 17. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi T.İ.			Analiz Dışı Bırakma Sonrası T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	2	140	29,7			
İlkokul mezunu	16	109,56	15,13	16	109,56	15,13
Ortaokul mezunu	16	115,94	15,89	16	115,94	15,89
Lise mezunu	39	114	19,5	39	114	19,5
Üniversite mezunu	30	114,73	15,61	30	114,73	15,61
Toplam	103	114,33	17,53	101	113,82	17,06

Tablo 17’de tanımlayıcı istatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu (n=2) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemten sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 18. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	388,05	3	129,35	0,44	0,73
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	28732,74	97	296,21		

Tablo 18’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Oxford Mutluluk Ölçeğine ait görüşlerinin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,97) = 0,44$; $P = 0,73 > 0,05$). Ancak, ortaokul mezunu babaya sahip öğrencilerin ortalama değerleri ($115,94 \pm 15,89$) diğerlerine göre daha yüksektir.

Tablo 19. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi T.İ.			Analiz Dışı Bırakma Sonrası T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	2	53,5	9,19			
İlkokul mezunu	16	45,25	3,97	16	45,25	3,97
Ortaokul mezunu	16	47,06	5,35	16	47,06	5,35
Lise mezunu	39	46,23	7,04	39	46,23	7,04
Üniversite mezunu	30	46,47	6,1	30	46,47	6,1
Toplam	103	46,42	6,14	101	46,28	6,05

Tablo 19’da İstatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu (n=2) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemten sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 20. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	27,91	3	9,3	0,25	0,86
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	3628,33	97	37,41		

Tablo 20’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin baba eğitim durumuna göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,97)=0,25$; $p=0,86>0,05$).

Tablo 21. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi T.İ.			Analiz Dışı Bırakma Sonrası T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	2	22,5	7,78			
İlkokul mezunu	16	21,56	2,87	16	21,56	2,87
Ortaokul mezunu	16	24,25	3,24	16	24,25	3,24
Lise mezunu	39	22,59	3,4	39	22,59	3,4
Üniversite mezunu	30	23,1	3,22	30	23,1	3,22
Toplam	103	22,84	3,35	101	22,84	3,29

Tablo 21de tanımlayıcı istatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu ($n=2$) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemten sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 22. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	62,39	3	20,8	1,98	0,12
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	1021,07	97	10,53		

Tablo 22’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Duyguların Kullanılması Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,97)=1,98$; $p=0,12>0,05$).

Tablo 23. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi T.İ.			Analiz Dışı Bırakma Sonrası T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	2	41,5	6,36			
İlkokul mezunu	16	32,88	5,77	16	32,88	5,77
Ortaokul mezunu	16	36,75	5,6	16	36,75	5,6
Lise mezunu	39	34,92	5,87	39	34,92	5,87
Üniversite mezunu	30	36,17	5,2	30	36,17	5,2
Toplam	103	35,38	5,72	101	35,26	5,68

Tablo 23’te tanımlayıcı istatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu ($n=2$) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemten sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 24. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Baba Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	155,62	3	51,87	1,64	0,19
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	3065,69	97	31,61		

Tablo 24’te Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,97)=1,64$; $p=0,19>0,05$).

Tablo 25. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri*

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi T.İ.			Analiz Dışı Bırakma Sonrası T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	4	128,75	22,29			
İlkokul mezunu	39	111,59	16,33	39	111,59	16,33
Ortaokul mezunu	18	116,11	19,12	18	116,11	19,12
Lise mezunu	30	115,53	19,65	30	115,53	19,65
Üniversite mezunu	12	112,75	9,79	12	112,75	9,79
Toplam	103	114,33	17,53	99	113,75	17,2

Tablo 25'te tanımlayıcı istatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu (n=4) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Üniversite mezunu grubunun kişi sayısı (n=12<15) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur ($p=0,730>0,05$). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 26. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri Karşılaştırması*

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	389,76	3	129,92	0,43	0,73
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	28600,93	95	301,06		

Tablo 26'da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre Oxford Mutluluk Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,95)=0,43$; $p=0,73>0,05$).

Tablo 27. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri*

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi T.İ.			Analiz Dışı Bırakma Sonrası T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	4	49,75	7,09			
İlkokul mezunu	39	46,26	4,99	39	46,26	4,99
Ortaokul mezunu	18	45,83	7	18	45,83	7
Lise mezunu	30	46,87	7,51	30	46,87	7,51
Üniversite mezunu	12	45,58	4,38	12	45,58	4,38
Toplam	103	46,42	6,14	99	46,28	6,1

Tablo 27’de tanımlayıcı istatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu (n=4) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Üniversite mezunu grubunun kişi sayısı (n=12<15) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur (p=0,69>0,05). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 28. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırması*

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	19,76	3	6,59	0,17	0,92
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	3626,32	95	38,17		

Tablo 28’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi alt ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (F(3,95)=0,17; p=0,92>0,05).

Tablo 29. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri*

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi T.İ.			Analiz Dışı Bırakma Sonrası T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	4	25,5	4,2			
İlkokul mezunu	39	22,72	3,09	39	22,72	3,09
Ortaokul mezunu	18	22,56	3,47	18	22,56	3,47
Lise mezunu	30	23,03	3,15	30	23,03	3,15
Üniversite mezunu	12	22,25	4,27	12	22,25	4,27
Toplam	103	22,84	3,35	99	22,73	3,29

Tablo 29’da tanımlayıcı istatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu (n=4) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Üniversite mezunu grubunun kişi sayısı (n=12<15) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur ($p=0,827>0,05$). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 30. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması*

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	6,08	3	2,03	0,18	0,91
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	1055,56	95	11,11		

Tablo 30’da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre Duyguların Kullanılması alt ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,95)=0,18$; $p=0,91>0,05$).

Tablo 31. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

	Analiz Dışı Bırakma Öncesi			Analiz Dışı Bırakma Sonrası		
	T.İ.			T.İ.		
	N	Ortalama	SS	N	Ortalama	SS
Okuma yazması yok	4	43,75	1,71			
İlkokul mezunu	39	34,36	5,71	39	34,36	5,71
Ortaokul mezunu	18	34,56	5,08	18	34,56	5,08
Lise mezunu	30	36,33	6,16	30	36,33	6,16
Üniversite mezunu	12	34,75	4,14	12	34,75	4,14
Toplam	103	35,38	5,72	99	35,04	5,57

Tablo 31’de tanımlayıcı istatistikleri verilmiş olan baba eğitim durumu gruplarından okuma yazması yok grubu (n=4) kişi sayısının azlığı dolayısıyla analiz dışı bırakılmıştır. Üniversite mezunu grubunun kişi sayısı (n=12<15) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur ($p=0,999>0,05$). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir.

Tablo 32. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Anne Eğitim Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
İlkokul M. Ortaokul M.	Gruplar Arası	73,50	3	24,50	0,79	0,51
Lise M. Üniversite M.	Grup İçi	2964,34	95	31,20		

Tablo 32’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre Duyguların Değerlendirilmesi alt ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3,95)=0,79$; $p=0,51>0,05$).

Tablo 33. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerleri

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	SS
0-1000 TL	11	117,64	15,05
1001 – 3000 TL	62	114,55	18,72
3001 TL +	30	112,67	16,07
Toplam	103	114,33	17,53

Tablo 33'te Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin mutluluk değerlerinin biri birine yakın olmasına karşılık en yüksek 0-1000 TL $X=117,64\pm 15,05$, en düşük 3000+ $X=112,67\pm 16,07$ olduğu görülmektedir.

Tablo 34. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Mutluluk Ortalama Değerlerinin Karşılaştırması

Gelir Düzeyi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
0-1000 TL	Gruplar Arası	206,21	2	103,11	0,33	0,72
1001 – 3000 TL						
3001 TL +	Grup İçi	31140,57	100	311,41		

Tablo 34'te 0-1000 TL grubunun kişi sayısı ($n=11<15$) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur ($p=0,96 > 0,05$). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin gelir durumuna göre Oxford Mutluluk Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(2,100)=0,33$; $p=0,72 > 0,05$).

Tablo 35. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	SS
0-1000 TL	11	47,18	4,49
1001 – 3000 TL	62	46,69	6,24
3001 TL +	30	45,57	6,52
Toplam	103	46,42	6,14

Tablo 35'de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği ortalama değerlerinin biri birine yakın olmasına karşılık en yüksek 0-1000 TL $X=(47,18\pm 4,49)$, en düşük 3000+ $X=(45,57\pm 6,52)$ olduğu görülmektedir.

Tablo 36. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırılması

Gelir Düzeyi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
0-1000 TL						
1001 – 3000 TL	Gruplar Arası	32,87	2	16,43	0,43	0,65
3001 TL +	Grup İçi	3810,18	100	38,1		

Tablo 36’da 0-1000 TL grubunun kişi sayısı ($n=11<15$) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur ($p=0,610 >0,05$). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin gelir durumuna göre İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(2,100)=0,43; p=0,65>0,05$).

Tablo 37. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	SS
0-1000 TL	11	22,09	2,88
1001 – 3000 TL	62	23,13	3,39
3001 TL +	30	22,5	3,44
Toplam	103	22,84	3,35

Tablo 37’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği ortalama değerlerinin biri birine yakın olmasına karşılık en yüksek 1001-3000 TL $X=(23,13\pm 3,39)$, en düşük 0-1000 TL $X=(22,09\pm 2,88)$ olduğu görülmektedir.

Tablo 38. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırması

Gelir Düzeyi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
0-1000 TL						
1001 – 3000 TL	Gruplar Arası	14,82	2	7,41	0,66	0,52
3001 TL +	Grup İçi	1129,38	100	11,29		

Tablo 38’de 0-1000 TL grubunun kişi sayısı ($n=11<15$) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur ($p=0,773>0,05$). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin aile gelir durumuna göre Duyguların Kullanılması Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(2,100)=0,66$; $p=0,52>0,05$).

Tablo 39. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerleri

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	SS
0-1000 TL	11	36,64	7,06
1001 – 3000 TL	62	35,73	5,75
3001 TL +	30	34,20	5,12
Toplam	103	35,38	5,72

Tablo 39’da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği ortalama değerlerinin biri birine yakın olmasına karşılık en yüksek 0-1000 TL $X=(36,64\pm 7,06)$, en düşük 3000+ TL $X=(34,20\pm 5,12)$ olduğu görülmektedir.

Tablo 40. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri İçin Aile Gelir Durumuna Göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeği Ortalama Değerlerinin Karşılaştırması

Gelir Düzeyi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
0-1000 TL						
1001 – 3000 TL	Gruplar Arası	66,55	2	33,27	1,02	0,37
3001 TL +	Grup İçi	3271,68	100	32,72		

Tablo 40’da 0-1000 TL grubunun kişi sayısı ($n=11<15$) olduğundan normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş dağılımın normal olduğu bulunmuştur ($p=0,112>0,05$). Tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin aile gelir

durumuna göre Duyguların Değerlendirilmesi Alt Ölçeğine ait görüşlerin farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(2,100)=1,02; p=0,37>0,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencileri için en uzun kalınan yerleşim birimi bağımsız değişkenine ait dağılımlar arasında uyumsuzluk olduğu için ($köy=3$, $kasaba=6$, $şehir=94$) farklılaşma durumlarına bakılması uygun görülmemiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin duygusal zeka ve mutluluklarının karşılaştırılarak, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin duygusal zeka ve mutluluklarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda şu sonuçlara ulaşılmıştır;

1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Müzik Eğitimi ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin mutlulukları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin mutluluk ortalama değerleri (114,33±17,53), İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin ortalama değerlerine (107,46±16,88) göre daha yüksektir.

2. Bölüme göre, duygusal zekanın alt boyutu olan, Duyguların Kullanılması faktörü açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin Duyguları Kullanma alt boyutu ortalamaları (23,94±2,74), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilere (22,84±3,35) göre daha yüksektir. Bununla birlikte, Müzik Eğitimi'nde öğrenim gören öğrencilerin duyguları kullanma alt boyutu ortalamaları (24,07±3,05), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilere (22,84±3,35) göre daha yüksektir.

3. Bölümlere göre, İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi ($F(3,426)=0,76$; $p=0,52>0,05$) alt boyutu ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(3,426)=1,75$; $p=0,16>0,05$) alt boyutu farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte, Resim-İş Eğitimi'nde öğrenim gören öğrencilerin, İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi alt boyutu ortalama değerleri (46,49±6,21), diğer bölümlere göre daha yüksektir. Duyguların Değerlendirilmesi alt boyutunda ise, Müzik Eğitimi'nde öğrenim gören öğrencilerin ortalama değerleri (36,79±5,47) diğer bölümlere göre daha yüksektir.

4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin mutlulukları yaşa göre farklılaşmamaktadır ($t_{(101)}=-1,15$; $p=0,25>0,05$). Ancak, 22+ yaş grubu

öğrencilerin mutluluk ortalama değerleri (117,43±18,03), 18-22 yaş grubu öğrencilerin mutluluk ortalama değerlerine (113,05±17,28) göre daha yüksektir. Şentürk (2011), yaptığı bir yüksek lisans tezinde, 18-24 yaş aralığındaki bireylerin daha mutlu olduğu sonucuna varmıştır.

5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin yaşa göre, İyimserlik/Ruh Hali ($t_{(101)}=-0,37$; $p=0,71>0,05$), Duyguların Kullanılması ($t_{(101)}=1,50$; $p=0,14>0,05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($t_{(101)}=-0,44$; $p=0,66>0,05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır.

6. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin mutlulukları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır ($t_{(101)}=-0,66$; $p=0,51>0,05$). Ancak, cinsiyete göre kızların mutluluk ortalamaları (115,46±17,2), erkek öğrencilerden (113,18±17,2) daha yüksektir. Bu bulguyu destekler nitelikte Aydemir (2008), yaptığı bir çalışmada cinsiyet faktörünün mutluluk düzeyine herhangi bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Ancak, Gökdemir-Dumludağ (2011) ise bu bulgudan farklı olarak, yaptığı çalışmada, Hollanda'da yaşayan Türkler için, kadınların erkeklerden daha mutlu olduğunu belirtmiştir. Gökdemir-Dumludağ'ın (2011) bulgularını destekler nitelikte, Atay (2012), kadın olmanın mutluluğa katkı sağladığını vurgulamıştır.

7. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyete göre, İyimserlik/Ruh Hali ($t_{(101)}=0,36$; $p=0,72>0,05$), Duyguların Kullanılması ($t_{(101)}=1,45$; $p=0,15>0,05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($t_{(101)}=0,906$; $p=0,367>0,05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Bu bulguyla ilişkili olarak, Keskin (2010), yaptığı bir yüksek lisans tezinde, duygusal zekanın cinsiyete göre farklılaşmadığını, sadece kız öğrencilerin empatik olma alt boyutundan aldıkları puanın erkeklerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Certel, Çatıkkaş ve Yalçınkaya (2011) ise yaptıkları bir çalışmada duygusal zeka düzeyinin toplamda ve genel ruh hali alt boyutunda cinsiyet faktörünün etkili olmadığını belirtmişler ve sadece stres yönetimi boyutunda kızlar lehine anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Bulguyla aynı doğrultuda, Taşkın (2008), yaptığı bir yüksek lisans tezinde duygusal zeka alt boyutlarından kişisel beceriler ve uyumluluk faktörlerinde erkekler ve kadınlar arasında anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir. Ancak Yüksek lisans çalışmasında Kızıl (2012), kızların duygusal zeka toplam puanının erkeklerden daha yüksek olduğunu belirterek, duygusal zeka alt boyutlarından kendi duygularını anlama, karşısındakinin duygularını anlama ve kendi duygularını yönetme faktörleri açısından kadınların erkeklere göre daha yüksek puan aldığı sonucuna ulaşmıştır. Yurdakavuştu (2012) ise yaptığı bir çalışmada,

kızların duyguları yönetme düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu vurgulamıştır. Bender (2006), duygusal zeka alt boyutlarından olan kişiler arası duygusal zeka faktörünün cinsiyete göre farklılaştığını belirtmiştir. Bununla birlikte, kız öğrencilerin kişiler arası duygusal zeka puanlarının, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

8. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin baba eğitim durumuna göre mutluluk ortalama değerleri ($F(3,97)=0,44$; $P=0,73>0,05$) değişmemektedir. Ancak, ortaokul mezunu babaya sahip öğrencilerin ortalama değerleri ($115,94\pm 15,89$) diğerlerine göre daha yüksektir.

9. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin baba eğitim durumuna göre, İyimserlik/Ruh Hali ($F(3,97) =0,25$; $p= 0,86>0,05$), Duyguların Kullanılması ($F(3,97) =1,98$; $p= 0,12>0,05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(3,97)=1,64$; $p=0,19>0,05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Bu bulguyla ilişkili olarak Certel, Çatıkkaş ve Yalçınkaya (2011), yaptıkları çalışmada baba eğitim düzeyinin duygusal zeka toplam puanı ve duygusal zekanın alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varmışlardır. Bender (2006), çalışmasında toplam duygusal zeka düzeyi ile babanın eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığını saptamıştır. Ancak yaptığı bir çalışmada Keskin (2010), babanın eğitim durumuna göre duygusal zeka düzeyinin farklılaştığını belirtmiştir. Babanın eğitim düzeyine göre duygusal zekanın farklılaştığını belirten Yurdakavuştu (2012), en yüksek duygusal zekaya sahip bireylerin babalarının lise mezunu olduğu, en düşük duygusal zekaya sahip bireylerin babalarının ise okula gitmeyen grupta olduğunu tespit etmiştir.

10. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin anne eğitim durumuna göre mutlulukları ($F(3,95)=0,43$; $p=0,73>0,05$) farklılaşmamaktadır. Ancak, ortaokul mezunu anneye sahip öğrencilerin mutluluk ortalama değerleri ($116,11\pm 19,12$) diğerlerine göre daha yüksektir.

11. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin anne eğitim durumuna göre İyimserlik/Ruh Hali ($F(3,95)=0,17$; $p=0,92>0,05$), Duyguların Kullanılması ($F(3,95)=0,18$; $p=0,91>0,05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(3,95)=0,79$; $p=0,51>0,05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Bulguyu destekler nitelikte Certel, Çatıkkaş ve Yalçınkaya (2011) çalışmalarında annenin eğitim düzeyi ile duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Keskin (2010), çalışmasında anne

eğitim düzeyinin duygusal zeka düzeyini etkilemediği belirterek yalnızca annesi okur yazar olmayan öğrencilerin empatik olma alt boyutu puanlarının diğerlerine göre daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Yurdakavuştu (2012), annenin eğitim düzeyinin, duyguları yönetme alt boyutuyla ilişkili olmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte, lise mezunu annelerin çocuklarının, motivasyon alt boyutu puanlarının daha yüksek, okula gitmeyen annelerin çocuklarının ise motivasyon alt boyutu puanlarının daha düşük olduğunu vurgulamıştır.

12. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin, ailelerinin aylık gelir durumuna göre mutluluk ortalama değerleri ($F(2,100)=0,33$; $p=0,72>0,05$) değişmemektedir. Ancak, aylık aile geliri, 0-1000 TL grubuna giren bireylerin mutluluk ortalama değerleri ($47,18\pm 4,49$), aylık aile geliri 1001-3000 ($46,69\pm 6,24$) ve 3000+ ($45,57\pm 6,52$) grubuna dahil olan öğrencilerin mutluluk ortalama değerlerinden daha yüksektir. Şentürk (2011), gelir düzeyine bağlı olarak mutluluk düzeyinin arttığını tespit etmiştir. Habibzadeh ve Allahviridiyani (2011), yaptıkları bir çalışmada gelir durumunun mutluluğu etkilemediğini belirtmişlerdir. Atay (2012) ise çalışmasında yüksek gelir düzeyinin mutluluğu olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Aydemir (2008) çalışmasında gelir durumu çok iyi olanların, diğerlerine göre daha mutlu oldukları sonucuna varmıştır.

13. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin aylık aile gelir düzeyine göre, İyimserlik/Ruh Hali ($F(2,100)=0,43$; $p=0,65>0,05$), Duyguların Kullanılması ($F(2,100)=0,66$; $p=0,52>0,05$) ve Duyguların Değerlendirilmesi ($F(2,100)=1,02$; $p=0,37>0,05$) alt boyutları ortalamaları farklılaşmamaktadır. Certel, Çatıkkaş ve Yalçınkaya (2011) algılanan ekonomik düzey ile duygusal zeka arasında anlamlı ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde, Kızıl (2012), duygusal zeka ve alt boyutları ile ailenin gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını vurgulamıştır.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre şu önerilerde bulunulabilir;

1. Araştırma, kısıtları nedeniyle sadece Gazi Üniversitesi'nde yapılmıştır. Araştırmanın daha fazla üniversitede, daha farklı Üniversite bölümleri dahil edilip yapılması, literatüre daha önemli katkılar sağlayabilir.

2. Araştırmada duygusal zeka ve mutluluk çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu değişkenler; cinsiyet, yaş, ailenin gelir durumu, en uzun kalınan yerleşim birimi, bölüm, annenin eğitim durumu ve babanın eğitim durumu açısından değerlendirilmiştir. Diğer

araştırmalarda, bu değişkenlerin sayısı artırılabilir. Örnek olarak; spor yapıp yapmama, herhangi bir işte çalışıp çalışmama ve lisans düzeyi öğrenime girerken alınan puan seviyesine göre araştırma yapılabilir.

3. Öğretim elemanları, derslerde duygusal zeka ve mutluluk düzeyini geliştirecek faktörleri değerlendirmelidirler.

4. Duygusal zeka düzeyi yüksek öğretmenlerin, kişilerarası ilişkileri daha sağlıklı, empati becerisi yüksek, stres yönetimi bilinci ve iletişim becerileri daha sağlam olması beklenir. Bu açıdan, ileriki iş dönemlerinde, öğretim yöntemi açısından daha başarılı ve okul yönetimi ile daha uyumlu, mutlu bireyler olması beklenir. Üniversitedeki bölümlerde, öğrencilere ve öğretim elemanlarına, duygusal zeka ve mutluluk düzeylerini artırmak amaçlı ilgili eğitimler verilmelidir.

5. İlköğretim Matematik Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin en düşük mutluluk ortalama puanına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bölümdeki öğrencilerin mutluluk düzeyi daha geniş kapsamlı bir örneklem üzerinde çalışılarak, mutsuzluk sebeplerinin bulunması, öğrenciler açısından faydalı olacaktır

KAYNAKÇA

- Aamodt, S. And Wang, S. (2011). *Beyninize hoş geldiniz*. (B. Erkan, Çev.). İstanbul: Ntv Yayınları. (Eserin aslı, 2008’de yayımlanmıştır).
- Ardahan, F. (2012). Duygusal zeka ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin doğa sporu yapanlar örneğinde incelenmesi. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 20-33.
- Asadollahfam, H., Salimi, A. and Pashazadeh, F. M. 2012. Emotional intelligence, gender and vocabulary. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 46, 833-837. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812013377> adresinden 12 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Aslan, Ş. (2013). *Duygusal zeka dönüşümcü ve etkileşimci liderlik*. (2. Basım). Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları.
- Atay, B. (2012). *Happiness in east europe in comparison with turkey* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atlılar, N. (2008). *Duygusal zeka*. (1. Basım). İstanbul: Nişantaşı Kitap Dağıtım Pazarlama
- Aydemir, R. E. (2008). *Dindarlık ve Mutluluk İlişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Aydın, A. (2010). *Eğitim psikolojisi gelişim, öğrenme, öğretim*. (11. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Baltaş, Z. (2011). *İnsanın dünyasını aydınlatan ve işine yansıyan ışık duygusal zeka*. (4. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Başaran, İ. E. (2005). *Eğitim psikolojisi gelişim, öğrenme ve ortam*. (6. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Beceren, E. (2012). *Duygusal ve sosyal zekamız*. (1. Basım). İstanbul: Postiga Yayınları.
- Bender, M. T. (2006). *Resim-İş eğitimi öğrencilerinde duygusal zeka ve yaratıcılık ilişkileri* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Büyüköztürk, Ş. (2000). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (9. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Certel, Z., Çatıkkaş, F. ve Yalçınkaya, M. (2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının duygusal zeka ile eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 74-81.
- Cevizci, A. (2003). *Felsefe terimleri sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

- Çakar, U. (2002). *Duygusal zekanın dönüştürücü liderlik davranışı üzerindeki etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çetinkaya, Ö. ve Alparslan, A. M. (2011). Duygusal zekanın iletişim becerileri üzerine etkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 363-377.
- Doğan, T. ve Sapmaz, F. (2012). Oxford Mutluluk Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özelliklerinin Üniversite Öğrencilerinde İncelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 25(4), 297-304.
- Doğan, T., Sapmaz, F. ve Çötök Akıncı, N. (2012). Öz-eleştiri ve mutluluk. *Katamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 391-400.
- Erol, B. (2004). *Üstün yetenlerde duygusal zeka ile benlik saygısı arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Farahani, M.J., Saiah, A., Heidary, A., Nabilu, M. and Eskandaripour, S. (2011). The relationship between happiness dimensions and athletic performance in the male high school students in Ijrood. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 382-383. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811002850> adresinden 11 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Gardner, H. (2004). *Zihin çerçeveleri çoklu zeka kuramı*. (E. Kılıç, Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları. (Eserin aslı 1993'de yayınlanmıştır).
- Gatab, T. A. and Pirhayti, S. (2012). The effect of the selected exercise on male students' happiness and mental health. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 46, 2702-2705. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812016795> adresinden 10 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Gençoğlu, C. ve Yılmaz, M. (2013). Duygusal farkındalık eğitim programının duygu kontrol düzeyine etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(5), 961-980.
- Goleman, D. (2010). *İşbaşında duygusal zeka*. (H. Balkara, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları. (Eserin aslı 1998'de yayımlanmıştır).
- Goleman, D. (2013). *Duygusal zeka neden IQ'dan daha önemlidir?* (B. S. Yüksel, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları. (Eserin aslı 1995'te yayımlanmıştır).
- Gökdemir-Dumludağ, Ö. (2011). *Mutluluk ve iktisadi parametreler üzerine bir inceleme* (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gülenç, K. (2013). *Mutluluk nedir?* (1. Basım). İstanbul: Mandolin Yayınları.
- Habibzadeh, S. and Allahviridiyani, K. (2011). Effects of economic and non economic factors on happiness on primary school teachers and Urmia University professors. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 30, 2050-2051.

- <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811022221> adresinden 11 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Hills, P. and Argyle, M. (2002). The Oxford Happiness Questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and Individual Differences*, 33(7), 1073-1082. <http://www.louisianaparadox.com/wp-content/uploads/2011/01/Hills-Argyle-2002.pdf> adresinden 18 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Karsar, N. (2000). Bilimsel araştırma yöntemleri. (10. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskin, D.D. (2010). *Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, E. D. ve Önen, Ö. (2009). Öğretmen adaylarının duygusal zeka düzeyleri ve etik muhakeme yetenekleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 123-169.
- Kılıçaraslan, F. (2010). *10 adımda duygusal zeka*. (2. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kızıl, Z. (2012). *Eğitim bilimleri fakültesi öğrencilerinin duygusal zekalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Klein, S. (2004). *Mutluluğun formülü*. (O. Duman, Çev.). Ankara: Arkadaş Yayınevi. (Eserin aslı 2002'de yayımlanmıştır).
- Lotfi Kashani, F., Lotfi Azimi, A. and Vaziri, Sh. (2012). Relationship between emotional intelligence and educational achievement. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 69, 1270-1275. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812055218> adresinden 12 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Madahi, M. E., Javidi, N. and Samadzadeh, M. (2013). The relationship between emotional intelligence and marital status in sample of college students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 84, 1317-1320. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042813018235> adresinden 12 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Marar, Z. (2004). *Mutluluk paradoksu*. (S. Çağlayan, Çev.). İstanbul: Kitap Yayınevi. (Eserin aslı 2003'te yayımlanmıştır).
- Masaroğulları, G. ve Koçakgöl, M. (2011). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mayer, J. D. and Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. *Intelligence*, 17(4), 433-442. http://www.unh.edu/emotional_intelligence/EI%20Assets/Reprints...EI%20Proper/EI1993%20Editorial%20on%20EI%20in%20Intelligence.pdf adresinden 14 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır.

- Mayer, J. D. and Salovey, P. (1997). Emotional development and emotional intelligence. (1st ed.). New York: Basic Books.
- Mohzan Mohd, M. A., Hassan, N. and Halil, N.A. (2013). The Influence of Emotional Intelligence on Academic Achievement. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 90, 303-312. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042813019678> adresinden 12 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Özabacı, N. (2011, 6-9 Temmuz). *Öğretmen adaylarının duygusal zeka ve sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayında sunulan bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Pektaş, S. (2013). *Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Pishva, N., Ghalehban, M., Moradi, A. and Hoseini, L. (2011). Personality and happiness. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 30, 429-432. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811019094> adresinden 11 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Sayar, K. (2013). *Ruh hali*. (9. Basım). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Schutte, N. S, Malouff, J. M, Hall, L. E, Haggerty, D. J, Cooper, J. T and Golden, C. J. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*. 25(2). 167-177. <http://www.recerat.net/bitstream/handle/2072/48144/TFC-GALVEZ-2010Annexos.pdf?sequence=2> adresinden 18 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Seligman, M. E. P. (2004). Gerçek mutluluk. (S. Kunt Akbaş, Çev.). Ankara: HYB Basım Yayın. (Eserin aslı 2002'de yayımlanmıştır).
- Stein, S.J. and Book, H.E. (2003). *Eğilim duygusal zeka ve başarının sırrı*. (M. Işık, Çev.). İstanbul: Özgür Yayınevi. (Eserin aslı 2000'de yayımlanmıştır).
- Şentürk, E. (2011). *Mutluluk düzeyinin sosyo-demografik özelliklerle lojistik regresyon analizi aracılığıyla incelenmesi ve Türkiye için bir uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şirin, G. (2007). *Öğretmenlerin duygusal zeka düzeyleriyle stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tarhan, N. (2011). *Duyguların psikolojisi*. (10. Basım). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Taşkın, A. K. (2008). *Beden eğitimi öğrencilerinde duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tatar, A., Tok, S. ve Saltukoğlu, G. (2011). Gözden geçirilmiş Schutte duygusal zeka ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 21(4). 325-338.

- Titrek, O. (2013). *Iq'dan eq'ya duyguları zekice yönetme*. (4.Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Tok, S. (2008). *Performans sporcusu ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinde duygusal zeka ile kişilik özelliklerinin karşılaştırılması* (Doktora tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe Sözlük*. TDK.
- Weisinger, H. (1998). *İş yaşamında duygusal zeka*. (N. Süleymangil, Çev.). İstanbul: Mns Yayıncılık. (Eserin aslı 1998'de yayınlanmıştır).
- Yalız, D. (2013). Anadolu üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin incelenmesi. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 94-111.
- Yavuz, K. E. (2010). *Çocuğunuzun duygusal zeka gelişimi için küçük sağlam adımlar*. (1. Basım). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Yavuz, K.E. (2009). *Duygusal zeka*. (1. Basım). İstanbul: Hayat Yayınları.
- Yaylacı, G.Ö. (2008). *Kariyer yaşamında duygusal zeka ve iletişim yeteneği*. (2. Basım). İstanbul: Hayat Yayınları.
- Yeşilyaprak, B. (2001). Duygusal zeka ve eğitim açısından doğurguları. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 25, 139-146.
- Yılmaz, S. (2007). *Duygusal zeka ve akademik başarı arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yurdakavuştu, Y. (2012). *İlköğretim öğrencilerinde duygusal zeka ve sosyal beceri düzeyi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

EKLER

EK 1. DUYGUSAL ZEKA ÖLÇEĞİ

<p>Bu ölçek duygusal zeka düzeyinizi belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Maddeleri dikkatle okuduktan sonra sağ tarafta belirtilen ifadelerden birini seçmeniz gerekmektedir. Cevaplarda ‘doğru’ ya da ‘yanlış’ yoktur. Aklınıza gelen ilk cevap muhtemelen sizin doğrunuzdur. Zorlandığımız maddelerde, lütfen sizin için çoğu zaman doğru olan ifadeyi işaretleyiniz. Şimdiden teşekkürler.</p> <p style="text-align: right;">Arş.Gör.E.Ozan TİNGAZ</p>	KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
1-Kişisel sorunlarımı başkaları ile ne zaman paylaşacağımı bilirim.	1	2	3	4	5
2-Bir sorunla karşılaştığım zaman benzer durumları hatırlar ve üstesinden gelebilirim.	1	2	3	4	5
3-Genellikle yeni bir şey denerken başarısız olacağımı düşünürüm.	1	2	3	4	5
4-Bir sorunu çözmeye çalışırken ruh halimden etkilenmem.	1	2	3	4	5
5- Diğer insanlar bana kolaylıkla güvenirlir.	1	2	3	4	5
6-Diğer insanların beden dili, yüz ifadesi gibi sözel olmayan mesajlarını anlamakta zorlanırım.	1	2	3	4	5
7-Yaşamımdaki bazı önemli olaylar neyin önemli neyin önemsiz olduğunu yeniden değerlendirmeme yol açtı.	1	2	3	4	5
8-Bazen konuştuğum kimsenin ciddi mi olduğunu yoksa şaka mı yaptığını anlayamam.	1	2	3	4	5
9-Ruh halim değiştiğinde yeni olasılıkları görürüm.	1	2	3	4	5
10-Duygularımın yaşam kalitem üzerinde etkisi yoktur.	1	2	3	4	5
11-Hissettiğim duyguların farkında olurum.	1	2	3	4	5
12-Genellikle iyi şeyler olmasını beklemem.	1	2	3	4	5
13-Bir sorunu çözmeye çalışırken mümkün olduğunca duygusallıktan kaçınırım.	1	2	3	4	5
14-Duygularımı gizli tutmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
15-Güzel duygular hissettiğimde bunu nasıl sonlandıracağımı bilirim.	1	2	3	4	5
16-Başkalarının hoşlanabileceği etkinlikler düzenleyebilirim.	1	2	3	4	5
17-Sosyal yaşamda neler olup bittiğini sıklıkla yanlış	1	2	3	4	5

anlarım.					
18-Beni mutlu edecek uğraşlar bulmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
19-Başkalarına gönderdiğim beden dili, yüz ifadesi gibi sözsüz mesajların farkındayım.	1	2	3	4	5
20-Başkaları üzerinde bıraktığım etkiyle pek ilgilenmem.	1	2	3	4	5
21-Ruh halim iyiiken sorunların üstesinden gelmek benim için daha kolaydır.	1	2	3	4	5
22-İnsanların yüz ifadelerini bazen doğru anlayamam.	1	2	3	4	5
23-Yeni fikirler üretmem gerektiğinde duygularım işimi kolaylaştırmaz.	1	2	3	4	5
24-Genellikle duygularımın niçin değiştiğini bilmem.	1	2	3	4	5
25-Ruh halimin iyi olması yeni fikirler üretmeme yardımcı olmaz.	1	2	3	4	5
26-Genellikle duygularımı kontrol etmekte zorlanırım.	1	2	3	4	5
27-Hissettiğim duyguların farkındayım.	1	2	3	4	5
28-İnsanlar bana, benimle konuşmanın zor olduğunu söylerler.	1	2	3	4	5
29-Üstlendiğim görevlerden iyi sonuçlar alacağımı hayal ederek kendimi güdülerim.	1	2	3	4	5
30-İyi bir şeyler yaptıklarında insanlara iltifat ederim.	1	2	3	4	5
31-Diğer insanların gönderdiği sözel olmayan mesajların farkına varırım.	1	2	3	4	5
32-Bir kişi bana hayatındaki önemli bir olaydan bahsettiğinde ben de aynısını yaşamış gibi olurum.	1	2	3	4	5
33-Duygularımda ne zaman bir değişiklik olsa aklıma yeni fikirler gelir.	1	2	3	4	5
34-Sorunları çözüm biçimim üzerinde duygularımın etkisi yoktur.	1	2	3	4	5
35-Bir zorlukla karşılaştığım zaman umutsuzluğa kapılırım çünkü başarısız olacağıma inanırım.	1	2	3	4	5
36-Diğer insanların kendilerini nasıl hissettiklerini sadece onlara bakarak anlayabilirim.	1	2	3	4	5
37-İnsanlar üzgünken onlara yardım ederek daha iyi	1	2	3	4	5

hissetmelerini sağlarım.					
38-İyimser olmak sorunlar ile baş etmeye devam edebilmem için bana yardımcı oluyor.	1	2	3	4	5
39-Kişinin ses tonundan kendini nasıl hissettiğini anlamakta zorlanırım.	1	2	3	4	5
40-İnsanların kendilerini neden iyi ya da kötü hissettiklerini anlamak benim için zordur.	1	2	3	4	5
41-Yakın arkadaşlıklar kurmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5

EK 2. OXFORD MUTLULUK ÖLÇEĞİ

<p>Bu ölçek sizin mutluluk düzeyinizi belirlemek amacıyla uzmanlar tarafından hazırlanmıştır. Maddelerde ‘doğru’ ya da ‘yanlış’ cevap yoktur. Aklınıza gelen ilk cevap muhtemelen sizin doğrunuzdur. Maddeleri okuyarak sağ taraftaki ifadeleri işaretlemeniz gerekmektedir. Şimdiden teşekkürler.</p> <p>Arş.Gör.E.Ozan TİNGAZ</p>	Hiç katılmıyorum	Çoğunlukla katılmıyorum	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Çoğunlukla katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Kendimden hoşnut değilim.	1	2	3	4	5	6
2. Diğer insanlara karşı oldukça ilgiliyim.	1	2	3	4	5	6
3. Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
4. Neredeyse herkese karşı oldukça sıcak duygular besliyorum.	1	2	3	4	5	6
5. Geleceğim hakkında pek iyimser değilim.	1	2	3	4	5	6
6. Pek çok şeyi eğlenceli buluyorum.	1	2	3	4	5	6
7. Yaptığım şeylere karşı ilgili ve kendini adayan birisiyim.	1	2	3	4	5	6
8. Hayat güzeldir.	1	2	3	4	5	6
9. Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum.	1	2	3	4	5	6
10. Çok gülen birisiyim.	1	2	3	4	5	6
11. Hayatımdaki her şeyden oldukça memnunum.	1	2	3	4	5	6
12. Çekici birisi olduğumu düşünmüyorum.	1	2	3	4	5	6
13. Yaptıklarımın yapmak istediklerim arasında büyük fark var.	1	2	3	4	5	6
14. Çok mutluyum.	1	2	3	4	5	6
15. Çevremdeki güzellikleri fark ederim.	1	2	3	4	5	6
16. Diğer insanlar üzerinde daima neşeli bir etki bırakırım.	1	2	3	4	5	6
17. Yapmak istediğim her şeye zaman bulabilirim.	1	2	3	4	5	6
18. Yaşamımın kontrolü elimde değilmiş gibi hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
19. Kendimi herhangi bir konuda sorumluluk alabilecek güçte hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
20. Zihinsel olarak kendimi tamamen zinde (dinç) hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
21. Genellikle neşeli ve sevinçliyim.	1	2	3	4	5	6
22. Herhangi bir konuda karar vermekte zorlanırım.	1	2	3	4	5	6

23. Yaşamımın belli bir amacı ve anlamı yok.	1	2	3	4	5	6
24. Kendimi oldukça enerjik hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
25. Genellikle olaylar üzerinde olumlu etkim vardır.	1	2	3	4	5	6
26. Diğer insanlarla birlikte olmaktan keyif almıyorum.	1	2	3	4	5	6
27. Kendimi çok sağlıklı hissetmiyorum.	1	2	3	4	5	6
28. Geçmişimle ilgili pek mutlu anılara sahip değilim.	1	2	3	4	5	6

EK 3. KİŞİSEL BİLGİ FORMU**1.CİNSİYETİNİZ**

K( ) E( )

2.YAŞINIZ

16-18( ) 18-22( ) 22+( )

3.AİLENİZİN GELİR DURUMU

0-1000 TL( ) 1001-3000 TL( ) 3001+( )

4.EN UZUN SÜRE KALINAN YERLEŞİM BİRİMİ

KÖY( ) KASABA( ) ŞEHİR( )

5.BÖLÜMÜNÜZ

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ( ) RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ( )

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ( ) MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ( )

6.ANNEİNİZİN EĞİTİM DURUMU

OKUMA YAZMASI YOK( ) İLKOKUL MEZUNU( )

ORTAOKUL MEZUNU( ) LİSE MEZUNU( )

ÜNİVERSİTE MEZUNU( )

7.BABANIZIN EĞİTİM DURUMU

OKUMA YAZMASI YOK( ) İLKOKUL MEZUNU( )

ORTAOKUL MEZUNU( ) LİSE MEZUNU( ) ÜNİVERSİTE MEZUNU( )

EK 4. GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ İZİN YAZISI 1

T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI / İlköğretim Anabilim Dalı Başkanlığı

SAYI : 98037648-531
KONU: İzin

ANKARA
25.10.2013

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ: 23.10.2013 tarih ve 89377925-302.08.01/5858 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Emre Ozan TINGAZ öğretim üyesi Doç.Dr.MuhsinHAZAR'ın danışmanlığında yürüttüğü "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Duygusal Zeka ve Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması" konulu anket uygulama isteği Matematik Bilim Dalı ve Anabilim Dalı Başkanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

R. Sarıkaya

Prof.Dr. Rabia SARIKAYA
Anabilim Dalı Başkanı

EK 5. GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ İZİN YAZISI 2

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

SAYI : 89377925-302.08.01/6446
KONU : İzin

.../.../2013
07 Kasım 2013

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : 10.10.2013 tarih ve 80287700-302.14/6580 sayılı yazınız.

Enstitünüz Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Emre Ozan TINGAZ öğretim üyesi Doç.Dr.Muhsin HAZAR'ın danışmanlığında yürüttüğü **“Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Duygusal Zeka ve Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması”** konulu tezi ile ilgili olarak Fakültemiz İlköğretim Bölümü Matematik Eğitimi Anabilim Dalı ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi ve Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında anket uygulama isteği Dekanlığımızca uygun görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Hayati AKYOL
DEKAN